

Polemika hustne

Do silnejúcej diskusie
o návrhu kardinála
Kaspera vstupujú až
aj laici

str. 5

Dynamické, nič jednorazové

Slovenský misionár je
presvedčený, že je
potrebná
reevanjelizácia

str. 13

Poznal ho každý

Na pátra Šebastiána
Laba, SJ, si spomína
jeho priateľ a
spolupracovník

str. 17

Kráľ ako otrok

Ten Ježiš z Nazaretu je naozaj zvláštny. Na náš vkus až priveľmi. Veď len uznajte – iba matka a otrok umývajú cudzím nohy. Matka svojím deťom, otrok svojím pánom.

Matka z lásky, otrok z povinnosti.

Matku chápeme, otroka ľutujeme.

Ale v onen historický večer sa Boží Syn, na úžas celého sveta, ponížil k povinnosti otroka. „Začal umývať učeníkom nohy“ (Jn 13, 5). Nohy dávno neumývané, nikdy nepestované, no o to väčšmi spotené, nohy plné špiny a prachu judejských ciest.

Ten Ježiš je naozaj zvláštny.

Kráľ ako otrok.

Nechápeme ho, ani neľutujeme.

Len žasneme.

Pred pokorou, skutočnou pokorou, totiž vždy žasneme.

A tu sa vynára nepríjemná otázka:

Prečo nikto nežasne nad nami?

Prečo, keď sa hrdlo hlásime ku Kristovým učeníkom a jeho nasledovateľom? Hlásime sa predsa k tým, ktorých Ježiš Kristus svojím príkladom doslova vyzval, aby robili presne to, čo on Dvanástim (porov. Jn 13, 14-15). Áno, Dvanástim, vrátane v duchu už strieborniaky počítajúceho Judáša. (Keby aspoň ten tam nebol...)

Kristovo učenie je naozaj zvláštne. Priam nezvyčajné. Človek denne nad ním žasne.

No nikto nežasne nad nami.

Dokonca, keď sa nájde niekto, kto sa rozhodol ponížiť, aby Boh mohol rásť (porov. Jn 3, 30), nežasne už ani my. Práve naopak, radšej tomu odvážlivcovi nalepíme etiketu: čudák.

Áno, čudák. Čudák, lebo sa rozhodol skončiť s vlastným farizejstvom a svojím pohodlným „matrikovým“ kresťanstvom. Skončiť so zbytočným rozumkárením a filozofovaním. S túžbou po dôkazoch. S kompromismi. So svojimi vraj istotami. S egoizmom. S ľahostajnosťou. S váhavosťou. S lenivosťou a strachom ísť „až za“. Ísť, zobliecť si odev, vziať plátennú zásteru, prepásat sa, naliať vody do umývadla a začať niekomu umývať nohy a utierať zásterou (porov. Jn 13, 4-5)...

Veď len uznajte – nie je to čudák?

V našich očiach určite. Jeho spôsob života má totiž nepríjemný efekt.

Burcuje naše pokojné svedomie.

Andrej Rubľov: Kristus umýva učeníkom nohy

Svedomie, ktoré sme horko-t'ažko uspali, aby sme mohli s našim nenáročným kresťanstvom zatieniť aj nebesia.

K Bohu však náš nadúvajúci sa tieň nedočiahne.

Boh je totiž tiež čudák.

Umýva chudákom nohy...

PAVOL PRIKRYL

Myšlienka čísla:

*Aby pýcha mohla vidieť svoje omyly, je potrebná
porážka a zničenie všetkých istôt,*

Carlo Carretto

S kňazom Imrichom Kováčom o Bratstve Božského Srdca Ježišovho a o Božom milosrdenstve

Bratstvo pre všetkých

Nikdy som sa s ním nestretol, a predsa ma jeho postoj k životu, no najmä vzťah k modlitbe oslovili. Kňaz, koordinátor Bratstva Božského Srdca Ježišovho a šíriteľ modlitby sedembolestného ruženca. IMRICH KOVÁČ.

Na Slovensku je známe Bratstvo svätého ruženca, o Bratstve Božského Srdca Ježišovho sa až toľko nevie. Aká je jeho história?

História Bratstva Božského Srdca Ježišovho je veľmi bohatá. Založil ho svätý Ján Eudes a dostal schválenie od mnohých biskupov, neskôr aj od pápeža a to ešte pred prvým zjavením Božského Srdca svätej Margite Márii Alacoque.

Samozrejme, že stáročia pred založením Bratstva posvätného ruženca sa veriaci modlievali ruženec ako stopäťdesiat *Zdravas Mária* namiesto sto päťdesiat žalmov a pritom rozjímali o tajomstvách zo života Pána Ježiša. Tak aj Ježišovo Božské Srdce utievali veriaci nielen ako súčasť úcty k piatim ranám Pána Ježiša, ale aj osobitne ranu jeho Srdca a vôbec jeho Božské Srdce stáročia pred založením Bratstva. Dokonca Božie Srdce uctievali veriaci ako symbol Božej lásky aj pred Pánom Ježišom.

Dá sa povedať, koľko má Bratstvo členov celkovo a koľko na Slovensku?

O počte členov nemám prehľad, len viem, že kým u nás bolo za socializmu veľmi potlačené, takmer zlikvidované, v Poľsku či v Maďarsku, ale aj v Amerike a vôbec vo svete sa zapisovali stále noví členovia, pričom zosnulí sa nevylučujú, lebo sväté omše a odpustky sú stále aj za zosnulých. Preto len Pán Boh vie, koľko je žijúcich členov nášho Bratstva vo svete alebo u nás na Slovensku.

Pred 60-70 rokmi sa pri farských misiách zapisovali celé rodiny ako „XY s rodinou“. Odvtedy sa im narodili ďalšie deti, vnúčatá, pravnúčatá, ktoré o tom vôbec nevedia, a tak nikto nevie, či sú v Bratstve alebo nie. Ak v ňom

chcú byť, odporúčam im zapísať sa u horliteľa v svojej farnosti.

Skôr len pre ilustráciu – viem jeden presný údaj a to, že od 1. júla 2000 do 29. mája 2014 sa do Bratstva v Litave na Slovensku zapísalo 59 585 členov, z ktorých, samozrejme, viacerí sú už vo večnosti.

Má Bratstvo nejakú hierarchickú štruktúru?

Celú hierarchickú štruktúru Bratstva nepoznám. Členovia sa zapisujú v každej farnosti a filiálke u svojho horliteľa a posielajú nám novoprihlásených poštou do Bratstva Litava pri Krupine, teraz všaj najlepšie mailom na kovac.imrich@gmail.com či telefonicky na 045/5572133.

Členom Bratstva sa môže stať každý, kto sa doň zapíše.

Zapisujú sa aj niektorí biskupi či rehoľníci, dokonca aj bratia evanjelici a iní, pretože modliť sa môžeme za všetkých a so všetkými, aj keď sviatosti nemôžeme vysluhovať všetkým.

Snažíme sa usmerňovať horliteľov na rehoľu jezuitov, ktorí už napríklad v Košiciach a v Trnave robia pre nich mesačne duchovné obnovy. Niektorí majú vo farnostiach aj mikroštruktúru: jeden robí zapisovateľa nových členov či vo všeobecnosti evidenciu, druhý píše kroniku, tretí robí nástenku, štvrtý púte a iné akcie, piaty robí fotografa...

Snímka: archív I.K.

Čo je hlavnou charizmou Bratstva?

Hlavnou charizmou Bratstva je rozšírené srdce pre čerpanie Božích milostí, ktoré čerpá každý pre seba, ale zároveň aj pre ostatných členov. Tí zasa čerpajú Božie milosti zo sviatostí, obetí a dobrých skutkov aj pre ostatných členov. Takže platí: milosti nielen pre seba, ale pre všetkých, pričom všetci pre každého. Od zápisu do Bratstva má nový člen účasť na milostiach, ktoré získavajú všetci členovia na svete. Získava ich nielen pre seba, ale aj pre všetkých ostatných členov.

Kto všetko sa môže stať členom Bratstva a za akých podmienok?

Členom Bratstva sa môže stať každý, keď sa doň zapíše. Nezapisujeme však pred narodením, ani anonymne „celú rodinu“, no nový člen sa môže zapísať hneď po narodení. Zapisujú sa aj niektorí biskupi či rehoľníci, dokonca aj bratia evanjelici a iní, pretože modliť sa môžeme za všetkých a so všetkými, aj keď sviatosti nemôžeme vysluhovať všetkým.

Chcem však upozorniť na jeden pekný moment: členstvo v Bratstve sa smrťou nekončí. Účasť na milostiach, ktoré získavajú členovia, je aj po smrti cez sväté omše za živých i zomrelých členov Bratstva a cez odpustky, obety a podobne. Prirodzene, že členom sa po smrti nemožno stať, no zosnulí členovia zostávajú v Bratstve.

Z povedaného vyplýva, že členstvo v Bratstve nevylučuje členstvo v iných katolíckych spoločenstvách.

Ak je niekto v jednej reholi, nemôže súčasne vstúpiť do inej, lebo rehoľník je viazaný na charizmu rehole celou náplňou života, ako aj poslušnosťou na predstaveného. Členstvo v Bratstve nedáva takú celoživotnú náplň, preto kto

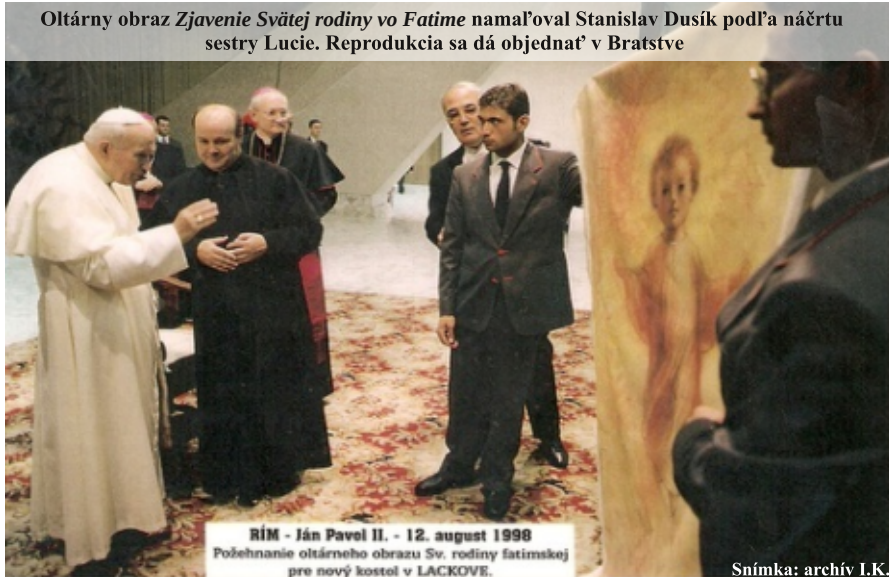
chce, môže byť aj v Bratstve ružencov, aj škapuliarskom či svätého Jozefa alebo inom, a zároveň v Bratstve Božského Srdca Ježišovho. Alebo môže byť aj v reholi, aj v Bratstvách.

Úcta k Božskému Srdcu sa nedá oddeliť od úcty k Božiemu milosrdenstvu. Koncom novembra 1932 sa Pán Ježiš obrátil na svätú sestru Faustínu so žiadosťou, aby sa zadívala na jeho milosrdné Srdce. Pápež svätý Ján Pavol II. počas kanonizácie sestry Faustíny v roku 2000 oznámil, že sa v celej Cirkvi bude Druhá veľkonočná nedeľa sláviť ako Nedeľa Božieho milosrdenstva. Je to nádherný sviatok s úžasným posolstvom, ale predsa len – nemyslíte si, že v súčasných časoch mravného relativizmu môže dochádzať k chybnému výkladu Božieho milosrdenstva, najmä v opovážlivom spoliehaní sa na Božie milosrdenstvo?

Úcta k Božiemu milosrdenstvu nie je možná bez úcty k Božskému Srdcu a naopak. Kto to oddeľuje, ako a prečo to robí, nevyšetrujem. V osobnom živote i v pastoračii sa snažím o nádej v Božie milosrdenstvo a tiež vidím, ako nám stále viac hrozí opovážlivé spoliehanie sa na Božie milosrdenstvo. Ide o neodpušiteľný hriech, ktorý robí spovede svätokrádežnými, ako aj ostatné sviatosti.

My nie sme schopní obmedziť Božie milosrdenstvo, ktoré je stále nekonečné, ale bez opravdivej ľútosti nie je možné opravdivé pokánenie a bez neho nie sme schopní čerpať z nezmeniteľne nekonečného Božieho milosrdenstva.

Per Mariam ad Iesum, cez Máriu k Ježišovi. Ako sa treba vhlbiť a vhl-

bovať do tajomstva a lásky Máriinho Srdca, aby sme poodhalili čo i len najmenší kúsok nekonečnej lásky a milosrdenstva Božského Srdca jej Syna?

Prakticky nie je možné oddeľovať úctu k dvom najsvätejším Srdciam Ježiša a Márie. Potrebne je spájať úctu k obom svätým Srdciam, ale rovnako potrebné je Ježišovo Srdce uctievať ako Božské, ako prameň všetkých milostí, a srdce Panny Márie uctievať ako ľudské, ako najkrajší vzor ľudského prijímania Božích milostí.

Ste šíriteľom modlitby sedembolestného ruženca. Na tohtoročnej májovej púti sa ho modlil, ako sa hovorí – celý kostol. Zdá sa, že Slovensko nachádza zaľúbenie v sedembolestnom ruženci. Kde sa môžu slovenskí veriaci o tejto modlitbe dozvedieť viac?

V slovenskom národe je osvedčená aj úcta k Sedembolestnej Panne Márii

a to aj modlitbou sedembolestného ruženca, ktorý vznikol a bol rozširovaný spoločne s jej sviatkom už osem storočí. Diabli sa podarilo utlmiť modlitbu tohto ruženca počas totality. Ale keď sa ho v Šaštíne 8. mája 2014 modlilo asi tisícdivsto slovenských kňazov so svojimi pätnástimi biskupmi a cez médiá tisíce laikov, niekto môže mať dojem, že ten útlm je prekonaný. Nemusí to však byť pravda.

Brožúrka s rozjímami k tomuto ružencu môže pomôcť trvalejšie prekonať tento útlm. Preto je stále možné si ju objednať v Bratstve v Litave, aby útlm nepokračoval a aby sme sa modlili sedembolestný ruženec aj po skončení sa Roka Sedembolestnej Panny Márie, Patrónky Slovenska. Horlitolia Bratstva i kňazi si ju môžu objednávať aj vo väčších množstvách pre členov i nečlenov v svojich farnostiach, aby nebolo potrebné baliť a posilať ju jednotlivcom.

Za rozhovor ďakuje PAVOL PRIKRYL

Základná umelecká škola sv. Cecílie, Chlumeckého 10, Bratislava 2

Vás srdečne pozýva na

PREDPRÁZDNINOVÝ KONCERT

10. jún 2014 o 17.00 h

Veľká sála Domu kultúry Ružinov
Ružinovská 28, Bratislava.

Účinkujú žiaci a pedagógovia ZUŠ sv. Cecílie.

Vstupné dobrovoľné.

Manželia Heizerovci z hnutia *Wir sind Kirche* (My sme Cirkev) upadli do exkomunikácie

Vždy sa môžu vrátiť

Innsbrucký biskup Mons. Manfred Scheuer 21. mája 2014 vyhlásil, že predsedníčka rakúskej platformy *Wir sind Kirche* MARTHA HEIZEROVÁ a jej manžel GERT HEIZER sa vylúčili zo spoločenstva Cirkvi.

Manželia Martha a Gert Heizerovci

Vyhlásenie innsbruckého biskupa znamená, že manželia Heizerovci upadli do exkomunikácie *latae sententiae*, čo je automatická exkomunikácia na základe vykonania deliktu.

OMŠE BEZ KŇAZA

Obaja manželia pravidelne simulovali slávenie Eucharistie, čo Cirkev považuje za *delictum gravius*, závažný prečin. O týchto súkromných sláveniach Eucharistie bez kňaza sa verejnosť dozvedela v septembri 2011 prostredníctvom vysielania rakúskej televízie ORF.

„Keďže Eucharistia je v svojej podstate slávením celej Cirkvi, nemôže existovať nič ako „privátne Eucharistické slávenie“. Kritériom pre Eucharistické slávenie nemôže byť len subjektívna vôľa daných osôb alebo ich duševné rozpoloženie. Cirkev neustále tvrdí, že pri Eucharistickom slávení v osobe kňaza na základe jeho vysviacky zostáva Cirkev prítomná,“ vysvetlil Mons. M. Scheuer.

V svojom vyjadrení poukázal biskup M. Scheuer na to, že zverejnením správy o „súkromných sláveniach svätých omší bez kňaza“ vznikla situácia, v ktorej ako innsbrucký biskup musel podniknúť cirkevno-právne kroky. Keďže

išlo *delictum gravius*, hneď v roku 2011 sa začalo cirkevno-právne predbežné skúmanie. Po jeho ukončení biskup ohlásil celú vec vatikánskej Kongregácii pre náuku viery.

Procedúra smerujúca k zisteniu spáchania deliktu môže prebiehať súdnym procesom, ktorý vykonáva cirkevný súd, alebo nejustičným procesom, t.j. administratívnou procedúrou, ktorá sa používa v prípadoch, keď s určitou ľahkosťou možno zistiť spáchanie deliktu.

Podľa predsedu Slovenskej spoločnosti kánonického práva Prof. Jána Dudu „po zistení, že delikt bol spáchaný, cirkevná autorita je povinná písomne vyzvať delikventa k náprave“. Ak delikvent neuposlúchne a ostane voči napomenutiu uzatý, v prípade trestu *latae sententiae* cirkevná autorita rozhodne o jeho vyhlásení. „Ak cirkevná autorita trest zverejní, deklaruje len aktuálny stav delikventa, ktorý sa už aj tak v treste nachádza. No zverejnenie zdôrazní závažnosť deliktu a je dôležitým signálom pre delikventov, že sú na „zlej ceste“, z ktorej sa treba vrátiť. Tiež je to dôležitý signál pre veriacich, že delikt je závažný a treba sa jeho vplyvu vyhýbať,“ vysvetľuje J. Duda.

VEDELI, ČO ROBIA

Mons. M. Scheuer vyjadril poľutova-

nie nad tým, že manželia Heizerovci neprejavili nijaký náznak možnej zmeny zmýšľania: „Pokladám to za porážku, že sa nám nepodarilo manželov Heizerovcov pohnúť k zmene zmýšľania a zabrániť tak dôsledkom. Konštatovanie vylúčenia sa zo spoločenstva Cirkvi nie je žiadnou výhrou, ale naopak, je vždy porážkou pre Cirkev. S veľkou ľútosťou konštatujem, že neprišlo k nijakej zmene zmýšľania daných osôb.“ Podľa biskupa M. Scheuera manželia vedeli, „akú situáciu spôsobia“ a akú reakciu zo strany Cirkvi vyvolá ich konanie.

V deň vyhlásenia trestu innsbrucký biskup upozornil manželov Heizerovcov, že do desiatich dní môžu požiadať o zmenu alebo zrušenie tohto rozhodnutia.

STANOVISKO MANŽELOV

V stanovisku, ktoré manželia zverejnili na webovej stránke platformy *Wir sind Kirche*, napísali, že sú „otrasení postupom Ríma“, pretože sa exkomunikáciou dostali „do rovnakej kategórie ako tí, ktorí porušia svedné tajomstvo alebo ako sexuálni delikventi“. Oznamovali, že dekrét neprijímajú a proces a ani rozhodnutie neakceptujú: „Nikdy sme tento nejustičný proces trestného konania neprijali, a preto neprijímame ani verdikt. Budeme aj naďalej s veľkou energiou pracovať na reformách v Katolíckej cirkvi, najmä teraz, keď tento proces ukazuje, ako veľa obnovy potrebuje,“ napísali Martha a Gert Heizerovci v svojom vyhlásení.

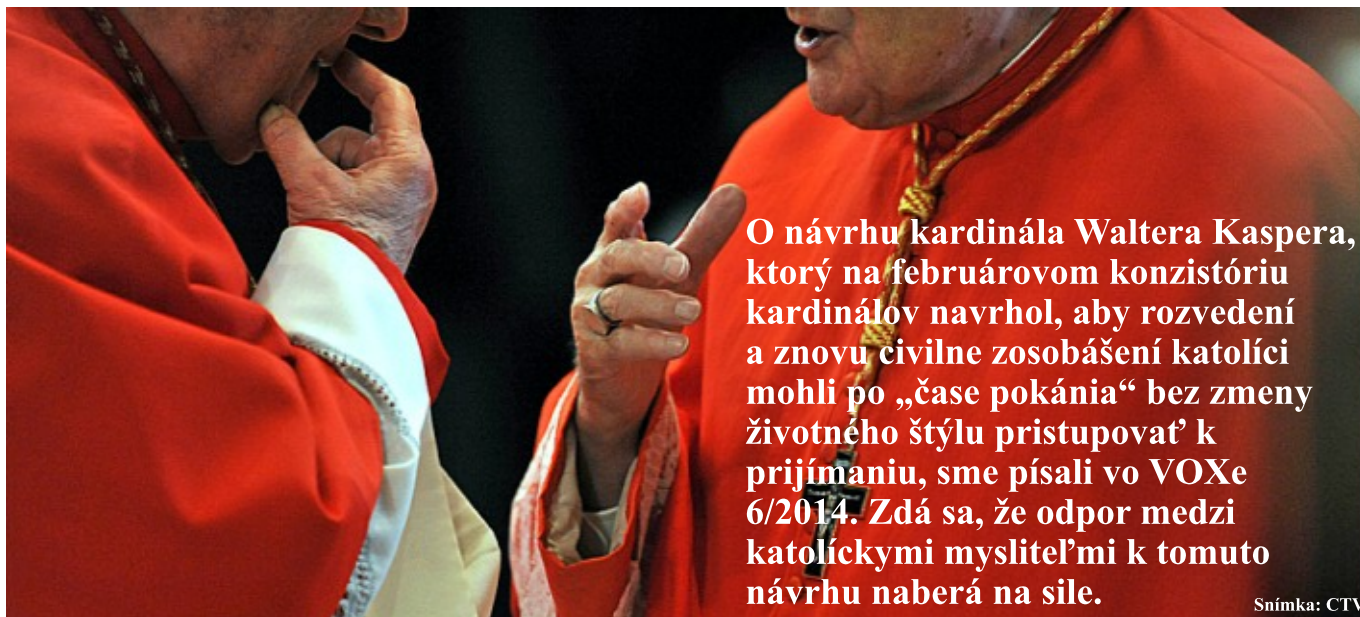
KARDINÁL SA ZASTAL INNSBRUCKÉHO BISKUPA

Predseda Rakúskej biskupskej konferencie kardinál Christoph Schönborn vyjadril podporu biskupovi M. Scheuerovi. Pre rakúsku tlačovú agentúru Kathpress povedal, že je presvedčený, že biskup Scheuer bol pri jednaní s týmto prípadom „mierny a obozretný“ a že „skúsil všetko“, aby odradil Heizerovcov od ich činnosti. „Ak však niekto pre našu Cirkev v tak zásadnej veci, akou je Eucharistia, chce ísť inou cestou, než akou ide naša viera, a navyše to aj propaguje, je to preňho rozhodný krok mimo spoločenstva Cirkvi,“ povedal kardinál pre agentúru Kathpress. Viedenský arcibiskup však zdôraznil však, že pre manželov Heizerovcov sú dvere k návratu stále otvorené: „My všetci sme pod jednou spoločnou strechou a dvere sú vždy otvorené k návratu pre tých, ktorí to chcú.“

Spracoval PAVOL PRIKRYL

Do silnejúcej diskusia o prístupe k rozvedeným a znovu zosobášeným vstupujú aj laici

Polemika hustne

O návrhu kardinála Waltera Kaspera, ktorý na februárovom konzistóriu kardinálov navrhol, aby rozvedení a znovu civilne zosobášení katolíci mohli po „čase pokánia“ bez zmeny životného štýlu pristupovať k prijímaniu, sme písali vo VOXe 6/2014. Zdá sa, že odpor medzi katolíckymi mysliteľmi k tomuto návrhu naberá na sile.

Snímka: CTV

Už mesiac po vystúpení kardinála W. Kaspera bolonský arcibiskup kardinál Carlo Caffarra publikoval v talianskom denníku *Il Foglio* rozsiahlu analýzu návrhu nemeckého kardinála. Prívržencom možných zmien v eucharistickej disciplíne jasne odkázal: „Nesiahajte na Kristove manželstvo. Nemôže byť posudzované prípad od prípadu; nemôžete pozhŕnať rozvod a pokrytectvo – to nie je milosrdné.“

BRAT MÔJ, SI NA ZAČIATKU

Nie je tajomstvo, že ani prefekt Kongregácie pre náuku viery kardinál Gerhard Müller nezdíela názory svojho krajana. Pre taliansky denník *La Stampa* zopakoval nemožnosť pripustiť rozvedených a civilne znovu zosobášených katolíkov k prijímaniu, lebo by to ohrozilo samotnú inštitúciu manželstva. „Dogma Cirkvi nie je len teória vytvorená nejakými teológmi, ale je to učenie Cirkvi, nie je to nič menšie, než slová Ježiša Krista, ktorý je veľmi jasný. Nemôžem zmeniť učenie Cirkvi,“ rozhodne povedal pre *La Stampa*.

Kardinál uznáva, že v manželstve sú, boli a vždy budú individuálne a osobné problémy, ale „je jasné, že Ježiš Kristus ustanovil manželstvo ako sviaťosť s prvkami nerozlučiteľnej bipolarity dvoch pohlaví“.

Honduraský kardinál Oskar Andres Rodriguez Maradiaga v rozsiahlom rozhovore pre nemecké noviny *Kölnischer Stadt-Anzeiger*, ktorý mnohí považujú za povýšenecké pokarhanie

kardinála Müllera, povedal: „Je to Nemeck, navyše nemecký profesor teológie, takže v jeho mentalite existuje iba pravda a lož. Zatiaľ je ešte stále na začiatku,“ a priam otcovsky prefektovi odkázal: „Svet, môj brat, takýto nie je. Musíte byť trochu flexibilný, nielen počuť a povedať, nie, a tu je hranica.“

Podľa Hondurasana „Kristus hovorí o manželstve: ‚Čo Boh spojil, človek nech nerozdeľuje.‘ Ale je veľa možností, ako to interpretovať. Po neúspechu manželstva sa môžeme, napríklad, spýtať: Boli ste vskutku spojení s Bohom ako manželka?“.

POĽUTOVANIAHODNÁ NEZNALOSŤ UČENIA

Kardinál Müller však nemieni popustiť a pevne stojí na svojom. Pre *La Stampa* povedal, že jeho výroky proti tlaku z Nemecka či z iných krajín a svetadielov nie sú vecou jeho osobného názoru, ale „náukou Cirkvi, ktorá je takisto vyjadrená v katechizme, na konciloch a v iných vyhláseniach našej kongregácie. Náuka Cirkvi je veľmi jasná. Musíme hľadať spôsoby, ako rozvíjať pastoračnú manžielov, ale nielen rozvedených a znovu zosobášených, ale všetkých, ktorí žijú v manželstve. Nemôžeme sa stále sústreďovať na túto jednu otázku, či môžu prijímať prijímanie alebo nie. Problémami a krivdami sú rozvod a deti, ktoré už nemajú svojich rodičov a musia žiť s inými, ktorí nie sú ich rodičmi. Toto sú problémy“. Kardinál Müller aj upozornil, že je „poľutovaniahodné“, že mnohí katolíci nepoznajú

učenie Biblie a Cirkvi v tejto veci, ale že toto nie je dôvod, aby sa menilo. „Nemôžeme znížiť zjavenie a slovo Ježiša Krista preto, že mnoho katolíkov nepozná realitu. Bolo by paradoxné, keby Cirkev hovorila, že keďže nie každý pozná pravdu, tak pre budúcnosť pravda nie je záväzná.“

NAOZAJ SI MYSLÍTE...?

Netrvalo dlho a diskusia sa preniesla aj medzi laikov, najmä katolíckych intelektuálov. Profesor Francesco Agnoli v dlhom úvodníku v *Il Foglio* nazval návrh kardinála W. Kaspera „nepochopiteľným“ a jasným útokom na prikázania Písma. „Kardinál, skutočne veríte, že váš návrh, ktorý podkopáva manželstvo na Západe, kde sa všetko rozpadá, môže urobiť človeka šťastným?“ pýta sa F. Agnoli kardinála W. Kaspera a pokračuje: „Viete, kardinál, ja som len katolík, ktorý verí v Cirkev a aj to je dôvod, prečo som sa oženil. Naozaj si myslíte, že tí, ktorí rozbili spoločenstvo muža a ženy a detí, ktoré sa narodili, môžu získať úplné spoločenstvo s Bohom, iba ak im kňaz dá Eucharistiu? Naozaj si myslíte, že môžeme zachrániť chorých v tejto veľkej ‚poľnej nemocnici‘, ktorá je na umierajúcom Západe, len tým, že sa pacienti budú cítiť pohodlne? Vari vernosť už nie je absolútnou hodnotou?“

Agnoliho kritika je jednou zo série rozhorčených reakcií na návrh kardinála W. Kaspera zo strany katolíkov, ktorí si myslia, že týmto by sa Cirkev stala stroskotanou loďou a kňazi by

» »

boli nútení vedome znesväcovať Eucharistiu. Konali by proti svojmu svedomiu a katolíckemu učeniu. Agnoli dokonca tvrdí, že Kasperov návrh nepochádza z katolíckych zdrojov, ale z protestantskej teológie. Možno aj preto, píše F. Agnoli, sa z nemeckých kardinálov postavil verejne na obranu kardinála Kaspera len jeden nemecký kardinál – mníchovský arcibiskup kardinál Reinhard Marx.

KOKETUJE WALTER KASPER S PROTESTANTIZMOM?

F. Agnoli nie je jediný, kto obvinil kardinála W. Kaspera z koketovania s protestantizmom. Aj profesor Danilo Castellano, politický filozof na univerzite v Udine, pre *Il Foglio* prirovnal Kasperovu teológiu k protestantizmu, a to najmä k náuke Martina Luthe-
ra, ktorý neveril, že Boh odstraňuje hriech človeka. Veril, že keď Boh odpúšťa, hriech človeka len ignoruje. Kasperova verzia „milosrdenstva“ je podľa D. Castellana „naozaj Lutherovým milosrdenstvom: milosrdenstvo, ktoré nezahŕňa predbežné a nevyhnutné opustenie hriechu, ale len dôveru, že Boh ho nebude brať do úvahy.“ Ale „ak milosrdenstvo znamená, že Boh je voči hriechu ľahostajný, vtele-
nie, utrpenie a smrť Ježiša Krista na kríži by boli absurditou,“ povedal profesor Udinskej univerzity.

Podľa neho je Kasperov návrh jednoducho v rozpore s tým, ako Cirkev chápe Božie odpustenie. D. Castellano tvrdí: „Aby rozvedení a znovu zosobášení mohli žiadať a dosiahnuť milosrdenstvo, musia tak ako Dávid priznať svoj hriech a žiadať o odpustenie. Nevyhnutnou podmienkou je však zanechať hriech. Boh v skutočnosti nedáva len druhú šancu, ale nekonečné množstvo odpustenia. Avšak nemôže odpustiť tým, ktorí majú v úmysle aj naďalej tvrdohlavo zotrvať v hriechu.“

NEAKTUÁLNY DOKUMENT?

Do polemiky zasiahol aj generálny sekretár Biskupskej synody kardinál Lorenzo Baldisseri. V rozhovore s kresťanským týždenníkom *Tertio* povedal: „Cirkev nežije mimo času, žije uprostred histórie a Evanjelium musí byť známe a zakúšané ľuďmi dneška. Toto posolstvo musí byť v prítomnosti, s úplným rešpektom k integrite každého, kto toto posolstvo prijíma.“ Podľa neho nastal čas, aby Cirkev „aktualizovala“ svoje učenie o manželstve a rodine: „Posolstvo Cirkvi o manželstve by malo byť súčasné. Apoštolská exhortácia *Familiaris Consortio* pápeža

Návrh kardinála W. Kaspera (v strede) vyvolal polemiku medzi kardinálmi. Zľava nadol: L. Baldisseri, O. Rodriguez Maradiaga, R. Marx, G. Müller, C. Caffarra, J. Meisner

Jána Pavla II. je z roku 1981. To je posledný veľký dokument za uplynulých tridsať rokov o týchto záležitostiach.“

Takéto vyjadrenie určite nepridalo na nálade kardinálovi C. Caffarovi. Už v spomínanej analýze pre *Il Foglio* sa vyjadril, že na apoštolskú exhortáciu *Familiaris consortio* „sa strieľa zo všetkých strán“.

**Považovať exhortáciu
Familiaris consortio
za zastaraný dokument,
ktorý nám už nič nehovorí,
je smiešne.
Alebo je to názor ľudí,
ktorí exhortáciu vôbec
nečítali.**

(Kardinál Carlo Caffarra)

Podľa neho tvrdenie kardinála Kaspera a jeho podporovateľov, že „kultúrny kontext exhortácie bol úplne iný“, nie je pravdivé. Kardinál Caffarra tvrdí, že je to práve naopak – dokument ponúka pohľad na to, ako pristupovať k problému, ktorý je nadčasový a nie je ovplyvnený zmenou historických trendov a prúdov. Cirkev nenavrhuje akési „ideálne manželstvo, o ktoré sa treba usilovať“, ale definíciu a opis objektívnej reality, ktorú nemožno zmeniť. To je podľa kardinála C. Caffarra kontext exhortácie *Familiaris consortio*, ktorá „identifikuje najhlbší zmysel nerozlučiteľnosti manželstva“. „Dokument neignoruje skutočné problémy. Hovorí aj o rozvo-
de, voľnom spoluži-

tí, o pripustení rozvedených a znovu zosobášených k Eucharistii. Považovať *Familiaris consortio* za zastaraný dokument, ktorý nám už nič nehovorí, je smiešne. Alebo je to názor ľudí, ktorí exhortáciu vôbec nečítali,“ nekompromisne tvrdí kardinál Carlo Caffarra.

PLEBISCIT NEBUDE

O osude návrhu kardinála W. Kaspera mnoho napovie aj blížiaci sa októbrová mimoriadna synoda o rodine. Kardinál L. Baldisseri práve prechádza procesom triedenia odpovedí na dotazník rozoslaný jeho úradom „na konzultáciu so základňou“.

V rozpore s doterajšou praxou kardinál L. Baldisseri totiž požiadal biskupov, aby dotazník zaslali nielen kvalifikovaným teológom a expertom, ale aj bežným laickým katolíkom vo farnostiach. Toto rozhodnutie je však spochybňované tvrdeniami, že bežní veriaci nie sú vybavení odpovedať na vysoko odborný jazyk používaný v takýchto dokumentoch a že väčšina laikov nebude v stave odpovedať na tak obsiahle otázky, ktoré vyžadujú prístup k štatistickým dátam. Niektorí biskupi už dokonca využívajú výsledky dotazníka na rozduchovanie žiadostí o zmenu v eucharistickej disciplíne, či dokonca priamo v učení o manželstve. Keď niektoré národné biskupské konferencie pustili odpovede do médií, mnohí to vzali ako príležitosť zvýrazniť volanie na Cirkev, aby opustila svoje nepopulárne učenie.

Generálny sekretár Biskupskej synody L. Baldisseri však aj napriek kritike tvrdí, že dotazník „nám pomáha konkrétne zhodnotiť aktuálnu situáciu ľudí“. Obhajuje rozhodnutie, že bolo myslené ako „spôsob, ako presondovať Boží ľud, ako pochopiť *sensus fidelium*,

» »

zmysel pre vieru“.

Toto vysvetlenie L. Baldisseriho, jedného z najvyššie postavených kardinálov vo Vatikáne, však stojí na dosť vratkých nohách. Svätý Otec František totiž nedávno vyjadril obavy, aby sa tento spôsob neinterpretoval ako „väčšinový názor“ alebo aby nevznikol dojem, že o doktríne sa môže rozhodnúť nejakým druhom demokratického hlasovania.

Pápežov názor zdieľa aj nemecký kardinál Joachim Meisner, ktorý na margo očakávaní nielen mnohých laikov povedal: „Cirkev sa musí riadiť Božím slovom, nie verejnou mienkou.“

Aj kardinál C. Caffarra, opäť raz bez obrúskov, vyslovil svoj názor: „Cirkev si prieskumy a štatistickú analýzu cení, ale nie sú pre ňu vyjadrením zmyslu viery.“

Bolonský arcibiskup vie veľmi dobre, o čom hovorí, pretože „dotazníkový prieskum“ zistil, že drvivá väčšina tých, ktorí sa nazývajú katolíci, buď nepozná, alebo sa nepridáva učenia Cirkvi o sexualite a o manželstve.

PREDOVŠETKÝM RODINA

Zistené (ne)vedomosti len potvrdzujú nutnosť synody o rodine. No tým, ktorí očakávajú, že synoda bude len,

Kardinál W. Kasper (vpravo) v zajatí kardinálov

respektíve najmä o riešení prístupovania rozvedených a znovu civilne zosobášených k svätému prijímaniu, Svätý Otec František dal jasnú odpoveď na tlačovej konferencii na palube lietadla pri návrate z Tel Avivu do Ríma: „Nepáči sa mi, že mnoho ľudí, dokonca aj zvnútra Cirkvi, hovorí, že synoda bude preto, aby sa dovolilo rozvedeným prístupovať k prijímaniu. Problém rodiny je ďaleko širší!“ Svätý Otec poukázal na celosvetovú krízu rodiny a manželstva, a preto sa synoda bude venovať „rodine, problému rodiny,

bohatstvu rodiny, súčasnej situácii rodiny“. Pápež František v tejto súvislosti upozornil, že „predbežný výklad kardinála Kaspera mal päť kapitol: štyri o rodine, o kráse rodiny, o teologickom základe a ďalšej problematike rodiny – a až piata kapitola jeho vystúpenia sa dotýkala pastoračného problému separácií, nulity, rozvedených, a až v rámci toho prídu na rad otázky eucharistického prijímania rozvedených a znovu civilne zosobášených“.

PAVOL PRIKRYL

(Neoznačené snímky: net)

DIECÉZNA ANIMÁTORSKÁ ŠKOLA

prijímacie pohovory:

30. 6. 2014 o 10:00

Spojená škola Kráľovnej pokoja,

Na Závaží 2, Žilina

treba priniesť: vyplnenú prihlášku, krstný list

prihlášky a viac info na:

www.mladez.dcza.sk (v sekcií Animátorská škola)

DAŠ je dvojročné akreditované štúdium MŠVVaŠ SR (16 víkendov + 5 dní cez leto) pre mladých od 18 rokov

orientácia - základné pravdy viery

učeníctvo - moje miesto v Cirkvi

evanjelizácia - hľadanie osobného vzťahu k Bohu

apoštolát - kompetencie pre službu

Zlodej prichádza,
len aby kradol, zabíjal a ničil.

**Ja som prišiel,
aby mali život**

a aby ho mali hojnejšie.

Ján 10,10

Made by
mama
+
tato

REFERENDUM O OCHRANE RODINY

Mama a ocko navždy – to najlepšie pre deti.

www.alianciazarodinu.sk

ALIANCIA
ZARODINU

Misijné obdobie sa vôbec neskončilo, práve naopak – potreba misionárov stále rastie

Povinnosť a sväté právo

Pre Cirkev nie je misijná činnosť nejakým príveskom, ani otázkou počtu, veľkosti, moci či slávy, ale jej prirodzenosťou, podstatnou vlastnosťou. Cirkev je misionárska svojím pôvodom a celou svojou prirodzenosťou.

Snímka: net

Výraz *misia* je latinského pôvodu a znamená *poslanie*. Misijné poslanie Cirkvi ustanovil sám Ježiš Kristus: „*Ako mňa poslal Otec, aj ja posielam vás... Chodte do celého sveta a hlásajte evanjelium všetkému stvoreniu*“ (Jn 20,21; Mk 16,15).

„*Na základe a silou tohto príkazu Cirkev pokračuje na zemi v poslaní samého Božieho Syna,*“ hovorí kardinál Jozef Tomko, emeritný prefekt Kongregácie pre evanjelizáciu národov. Misijná činnosť je teda pre Cirkev povinnosťou a svätým právom: „*Ved' ak hlásam evanjelium, nemám sa čím chváliť; to je moja povinnosť a beda mi, keby som evanjelium nehlásal*“ (1 Kor 9,16).

Z HRSTKY MILIARDA

Cirkev bola vždy verná svojmu misijnému poslaniu. Už na sviatok Turíc sa hrstka učeníkov rozrástla na tri tisíce (porov. Sk 2). Potom sa apoštoli rozišli na rôzne strany sveta a zakladali cirkevné spoločenstvá v Malej Ázii, v Grécku, v Ríme, v severnej Afrike, Indii... Neskôr pribudli obrátenia galských, španielskych, anglosaských či germánskych národov. Sv. Cyril a Metod prinášajú evanjelium k Slovanom. Objavy nových krajín otvorili cestu misionárom do Ameriky, Číny, Japonska či iných ázijských krajín, do Afriky i Oceánie.

V roku 1622 založila Svätá stolica úrad Propaganda Fide, úrad pre šírenie viery, ktorý sa v roku 1982 premenoval na Kongregáciu pre evanjelizáciu národov.

Aj vďaka veľkým aktivitám pápežov nastali veľké misijné pokroky v druhej polovici 19. storočia, no najmä v minulom storočí. Ak v roku 1900 bolo na svete 272 miliónov katolíkov, čo predstavovalo 16,8 % z celkového počtu obyvateľov sveta, na začiatku roka 2012 ich bola miliarda 214 miliónov, čo zodpovedá 17,5 % celej populácie. Inými slovami, približne každý piaty až šiesty obyvateľ planéty je katolík.

Len pre zaujímavosť: za rok 2011 vzrástol počet katolíkov oproti roku 2010 o 1,5 %, čo je o niečo vyšší nárast, ako nárast obyvateľov Zeme (1,23 %). Najvyšší nárast katolíkov bol v Afrike (4,3 %), najnižší na americkom kontinente a v Európe (0,3 %). Rozvrstvenie katolíkov je však veľmi nerovnomerné. Kým až takmer 49 % katolíkov žije v Severnej a Južnej Amerike a 23,5 % v Európe, v Afrike je to 16 %, v Ázii 11 % a Oceánii 0,8 %.

OD SVEDECTVA K INKULTURÁCII

Evanjelizácia je zložitý a dynamický proces. „*Je to postupný proces, nie jediný okamih,*“ upresňuje kardinál Jozef Tomko.

Začína sa svedectvom, ktoré vydáva kresťan či skupina kresťanov svojím praktickým životom. Historická skutočnosť dosvedčuje, že nejde o nejakú frázu, pretože život podľa evanjelia stále vzbudzuje otázku: Prečo to robia, prečo žijú a konajú takýmto spôsobom?

Potom nasleduje dialóg. Je to spolupráca a spoluúčasť ma riešení spoločných životných problémov. Tento „dia-

lóg praktického života“ sa zvykne premeniť na „dialóg slova“. Je to rozhovor, v ktorom si kresťania a nekresťania vysvetľujú vlastné presvedčenie a názory. Vzápätí sa pristupuje k priamemu hlásaniu Ježiša Krista a to cez rozhovory, kázne či katechézy. „*S Božou milosťou privádza hlásanie evanjelia poslucháčov k obráteniu a ku krstu,*“ hovorí kardinál J. Tomko. Tak sa vytvára skupina kresťanov, malé cirkevné spoločenstvo, zakladá sa a zakoreňuje Cirkev, *implantatio Ecclesiae*.

Nové kresťanské spoločenstvo by sa malo usilovať preniknúť evanjeliom celého zmysľania a spôsob života, čiže v širšom zmysle slova svoju kultúru. Toto spoločenstvo rastie a vzrástla sa a silou Svätého Ducha postupne premieňa svoj spôsob života, kultúru a spoločenské útvary, ako sú manželstvo, rodina, klan, dedina, národ... Tento proces sa nazýva *inkulturácia*. „*Je to však dlhý a mnohovýpravný proces spolupráce na všestrannom rozvoji človeka,*“ upozorňuje kardinál J. Tomko.

Nová miestna Cirkev sa považuje za „dospelú“ až vtedy, keď môže stáť na vlastných nohách v otázkach ľudských a hmotných síl a prostriedkov. Jej životaschopnosť sa prejavuje aj tým, že si sama vychováva z vlastných radov kňazov a biskupov, čiže domácu hierarchiu, a začne misijnú činnosť smerom von. „*Vtedy už prestáva byť misijným územím,*“ vysvetľuje slovenský kardinál.

SRDCE EVANJELIZÁCIE

Misijná činnosť Cirkvi je veľmi široká. Okrem priameho hlásania evanje-

» »

lia sa prejavuje aj na poli výchovy, zdravotníctva, dobročinnosti, hospodárskeho a technického rozvoja, kultúry atď.

Kardinál J. Tomko v knihe *Na misijných cestách* však upozorňuje na jedno nebezpečenstvo: „Pri takej rôznorodosti môže vzniknúť a naozaj aj vznikla pochybnosť, čo je vlastne hlavné pri evanjelizácii a misijnej činnosti. Niekedy sa dokonca stavajú proti sebe ohlasovanie, katechéza, obrátenie ako oslobodenie od hriechu, pokrstenie, zakladanie cirkevných spoločenstiev, spása duší na jednej strane a rozvoj človeka, dialóg a spolupráca v každodennom živote, sociálne a politické oslobodenie na strane druhej.“ Podľa emeritného prefekta „misionárskej“ kongregácie ide o dve línie, ktoré by sa však mali dopĺňať. „Jedna je skôr vertikálna, duchovná, druhá viac horizontálna, zameraná na pozemské blaho človeka,“ vysvetľuje kardinál Tomko.

V exhortácii *Evangelii nuntiandi* Pavol VI. jasne definoval, čo je srdcom evanjelizácie: „Základom, stredom a zároveň aj vrcholom evanjelizácie a všetkého jej dynamického úsilia je táto jasná pravda: Ježiš Kristus, Syn Boží sa stal človekom, zomrel a vstal z mŕtvych. V ňom sa každému človekovi poskytuje možnosť spásy, ako dar Božej milosti a dobrovosti. A nejde tu len o tzv. imanentnú spásu, t.j. o spásu podľa veľkosti hmotných a takisto i duchovných potrieb, ktoré sa týkajú nášho pozemského života a úplne sa stotožňujú s našimi pozemskými želaniami, nádejami, starosťami a zápasmi, ale ide zároveň aj o spásu, ktorá presahuje tieto hranice a splňa sa v spoločenstve s jedinou absolútnou bytosťou, čiže s Bohom. Je to teda transcendentná a eschatologická spása, ktorá začína už v tomto časnom živote, ale završuje sa vo večnosti.“

SMER JUH

Misijné úsilie Cirkvi je riadené Kongregáciou pre evanjelizáciu národov. Má osobitné právomoci koordinovať všetky misijné sily, vydávať nariadenia pre misijnú činnosť, riadiť formovanie kléru a miestnej hierarchie, povzbudzovať zakladanie nových misijných inštitútov a zabezpečovať materiálnu pomoc pre misijnú činnosť. Kongregácia sa takým spôsobom stala riadnym a osobitným nástrojom Svätého Otca na vykonávanie misijnej spolupráce a jurisdikcie vo všetkých misijných krajinách.

V súčasnosti je okolo 1100 diecéz a iných štruktúr, ktoré podliehajú pod riadenie Kongregácia pre evanjelizáciu

Snímka: archív

národov. Na čele každého takéhoto územia je biskup alebo apoštolský prefekt.

Za posledné viac ako polstoročie urobila Cirkev v misiách úžasné pokroky na poli výchovy domorodých kňazov a menovania biskupov. Kardinál Tomko si spomína na menovania prvých afrických a ázijských biskupov. Menoval ich ešte Pius XI. pred Druhou svetovou vojnou. Na konci Druhého vatikánskeho koncilu v roku 1965 ich bolo už 150. Podľa oficiálnych štatistík pôsobilo v roku 2012 v Afrike 697 biskupov, v Ázii 758 a v Oceánii 129 biskupov, pričom približne 90 % biskupov pochádza z domorodého obyvateľstva!

Nastúpený trend potvrdil aj pápež Benedikt XVI. Na svojom poslednom konzistóriu v novembri 2012 menoval, s jedinou výnimkou, kardinálov sídlacích mimo Európy, často v oblastiach, kde purpur až k preliatiu krvi nie je len metafora.

Pápež František ide v stopách svojho predchodcu. Počas svojho prvého konzistória vo februári tohto roku kreoval devätnásť nových kardinálov, z ktorých desať pochádza z Ázie, Afriky, Latinskej Ameriky a Karibiku.

RAST MIMO EURÓPY

Veľký nárast vidieť aj v počte kňazov na misijných územiach. V roku 1925 mala Afrika 159 kňazov. V roku 2012 tam už pôsobilo celkovo 37 527, z čoho väčšina je z domorodého obyvateľstva.

Afrika zažila aj najväčší nárast kňazov za rok 2012. Oproti roku 2011 narástol celkový počet kňazov na čiernom kontinente o 761, v Ázii dokonca o takmer 1 700 kňazov. Kým v Afrike stúpol počet kňazov za posledných 10 rokov o takmer 40 % kňazov a v Ázii o 32 %, v Amerike počet kňazov sa za 10 rokov nezmenil a v Európe klesol

o 9 percent.

Aj v počte rehoľníkov a rehoľníc štatistiky vykazujú za posledných 10 rokov rastúce hodnoty v Afrike a Ázii, kým v Európe, Amerike, ba aj v Oceánii má ich počet klesajúcu tendenciu. Rehoľníkov s večnými sľubmi bez kňazského svätenia bolo ku konci roku 2011 približne 55-tisíc a najviac ich pribudlo opäť v Afrike (18,5 %) a v Ázii (44,9 %). Ich počet naopak poklesol v Amerike (3,6 %) a Európe (18 %).

Rehoľníčok s večnými sľubmi bolo na začiatku roka 2012 713-tisíc, čo oproti roku 2011 predstavuje o pokles 10 %. Najväčší pokles počtu rehoľníčok pripadá na Európu (22 %), Oceániu (21 %) a Ameriku (17 %). Počet rehoľníčok naopak stúpa v Afrike (28 %) a v Ázii (18 %). V dôsledku toho vzrástol podiel afrických a ázijských rehoľníčok vo vzťahu k celosvetovému počtu z 24,4 % na 33 % na úkor podielu európskych a amerických rehoľníčok, ktorých počet sa vzhľadom k celosvetovému počtu znížil zo 74 na 66 %.

Podobný trend vidieť aj počte bohoslovcov. Kým v Ázii a Afrike ich počet za posledných 10 rokov narástol približne o 30 %, v Európe nastal pokles o takmer 22 % a v Amerike o 2 %.

V súčasnosti sa na klasickej misijnej činnosti podieľajú aj laickí misionári. V roku 2012 pôsobilo vo svete celkovo takmer 336-tisíc laických misionárov. Oproti roku 2011 ich počet vzrástol o viac ako 15-tisíc.

Ako vidieť, misijné obdobie sa vôbec neskončilo, práve naopak, potreba misionárov sa stále zväčšuje. Misionárov treba dnes vari ešte viac ako v minulosti. Nás môže tešiť, že na našom malom Slovensku, chvalabohu, neuhasínajú misijné povolania.

PAVOL PRIKRYL

Hoci má inkulturácia rozličné významy, vždy by to mal byť obojstranne obohacujúci dialóg

Inkultúrácia evanjelia, evanjelizácia kultúr

Územia, na ktoré je Cirkev pozvaná evanjelizovať, nie sú v súčasnosti problémom geografickým, ale skôr kultúrnym. To znamená prekonávať kultúrne hranice, s ktorými sú evanjelizátori konfrontovaní cez bežné denné situácie.

O hlasovateľ Kristovho evanjelia prichádza do kraja, kde je iná kultúra stravy, bývania, myslenia, prejavov emocionality, atď. To v ňom spôsobuje stres a kultúrny šok. Treba teda ho vychovávať, ako to prekonať.

Cirkev, ktorá túži evanjelizovať kultúry preto, lebo je to jej hlavné poslanie, musí interpretovať evanjelium tak, aby bolo zrozumiteľné aj pre ostatné kultúry. Evanjelizácia kultúr predpokladá účasť Cirkvi, hlavne jej schopnosť osvetliť a sprostredkovať, „oživniť“ kultúru osvetlenú lúčmi evanjelia.

Cirkev musí čeliť kultúre, ktorá má tie prvky, ktoré sú proti evanjeliu, jej zaobchádzanie je neľudské, kruté. Musíme skúmať, čím sa živí každá kultúra a naprávať negatívne prvky, ktoré sú vnútorne v protiklade a spôsobujú v ľudskom živote starosti a stávajú sa znamením smrti. Cirkev však v nijakom prípade nemôže zanechať svoj pohľad, ale musí osvetľovať aj tieto zatemnené stránky, prijímať každú kultúru takú, aká je a postupne ju s citlivosťou pretvárať. Všetko, čo sa požaduje od evanjelizátorov, je jedna veľká schopnosť počúvať a očisťovať kultúru od toho, čo je nutné. Ohlasovateľ evanjelia si musí byť vedomý predovšetkým pravej kultúry, kde vstupuje univerzálna kultúra iných.

DIALÓG S KULTÚRAMI

Na spoločenskej úrovni sa neraz používa výraz *indigenát*, niečo ako domovské právo, štátna príslušnosť. Tu sa vytvárajú súvislosti s prostredím na-

Snímka: CTV

rodzenia, výchovy, a to v spoločenskom a geografickom kontexte, ponorenom v domorodej kultúre spôsobiteľ vyjadriť a formulovať kresťanskú správu.

Napriek tomuto dosť originálnemu termínu tu môže byť aj riziko, že sa začne presadzovať určitá kultúra, ktorá nemusí byť správna. To sa môže diať pod plášt'om akože takzvaného rozvoja.

Inkultúrácia je obojstranný dialogický proces, prebiehajúci v dvoch smeroch: ad extra a ad intra.

Dôležitosť zápasov pre oslobodenie pre spravodlivosť a hĺbka biblických tvrdení, ktoré nám ponúka text Svätého písma, sa snaží poukázať vždy na konkrétne situácie a zdôrazňuje, že evanjelium musí byť súčasne pre každú skutočnosť.

Ale napriek všetkým týmto termínom majú väčší význam a dôsledok termíny zrodené práve vo vnútri vlastných kultúr. Používa sa aj termín *socializácia*, čo je proces, kde sa osoba vložila do kultúry a pozerá na všetky kategórie osôb kvôli možnosti prispôbiť sa základnej charakteristike, predovšetkým však identite kultúry.

Iný výraz je *interkultúrácia*. Tá má úmysel viesť dialóg medzi kresťanskou kultúrou a kultúrou nie kresťanského

ľudu, ktorý je evanjelizovaný.

Tiež sa používa termín *in religione*, čo nevyhnutne požíva na stretnutie a dialóg s inými náboženstvami, no bez kultúrnych kategórií, pretože sa môžu stať nejasné.

Inkultúrácia je naopak termín, ktorý môže byť ako vzťah viery a kresťanskej skúsenosti v jednej kultúre v takom spôsobe, ktorý nevyjadruje len kultúrne spôsoby, ale nasmerováva dušu a obnovuje kultúru tým, že prispeje k formácii novej komunity. Na inkultúracii je však dôležité aj to, že sa vďaka nej obohacuje aj univerzálna Cirkev.

OBOJSTRANNÝ PROCES

Termín inkultúrácia má v slovníkoch rozličné významy. Môžeme ju považovať za obojstranný dialogický proces, prebiehajúci v dvoch smeroch:

1. inkultúrácia *ad extra*, ktorá predstavuje dopad evanjelizácie na kultúru národa, ktorý prijíma evanjelium.

2. inkultúrácia *ad intra*, ktorá sa vzťahuje na dôsledky v živote Cirkvi, ktoré vznikajú ako výsledok jej prítomnosti v novej kultúre.

V dvetisícročnej histórii Cirkvi sa objavilo mnoho iných výrazov vyjadrujúcich vzťah medzi šírením radostnej zvesti a kultúrou, ktoré však nevyjadrujú dostatočne tento obojstranný proces ich vzájomného pôsobenia. Postupom času sa vytvorili rozličné pojmy na charakterizovanie tohto fenoménu, ktoré boli často osvojené zo skúsenosti alebo inštinktívne. Predovšetkým v rokoch

1950-1960 sa používali výrazy ako sú *adaptácia* a *usporiadanie* pre vyvolenie si jedného žijúceho organizmu, ktorý hľadá a chce sa dotknúť súvislostí týkajúcich sa prostredia.

Adaptácia misionárov sa nepozerala len na to, aby sa prispôbovali, ale predovšetkým sa pozerá na miestnu kultúru, do ktorej prišli. Tu je podstatné správne poznanie, vedomie veľkého celku stretnutia viery a iných kultúr. Preto tak ako správa spásy, rovnako aj Cirkev sa musí vteliť podľa príkladu Božieho slova. Toto prirovnanie musí byť vždy motívom a dávať základ inkulturácii. Tiež si želá charakterizovať proces inkulturácie v jednom zmysle. Univerzálna viera nie je koncentrovaná v jednej ohraničenej kultúre, nezabráňuje, tak ako iné kultúry, prispievať k obohateniu viery iných ľudí.

PREKVASENIE DUCHOM

„Proces inkulturácie je jednoznačne obojstranný proces. Z jednej strany máme kresťanský život a posolstvo, ako ho odovzdáva Cirkev, a z druhej strany máme mnohoraké neustále zmeny a rozvoj jednotlivých ľudských kultúr,“ píše sv. Ján Pavol II. v encyklike *Slavorum apostoli*.

Tieto dve skutočnosti tvoria isté napätia, pretože „ak kultúry, ktorých celok utvárajú nerovnorodé prvky, podliehajú zmenám a zániku, Kristov primát a univerzálnosť jeho posolstva sú nevyčerpatelným prameňom života (porov. Kol. 1,8-12 a Ef 1,8) a spoločenstva,“ uvádza sa v dokumente *Pastorácia kultúry*, ktorý vydala Pápežská rada pre kultúru.

Pri tomto procese je teda potrebné zachovať pastoračnú múdrosť, aby nedošlo k riedeniu evanjelia, jeho falšovaniu v mene lepšej zrozumiteľnosti, ale aby sa zachovalo pravé, autentické evanjelium. Celý proces má smerovať k podstatnej jednote Cirkvi na základe mnohosti, ktorá nie je prekážkou, ale obohatením. Ide o totálne prekvasenie danej kultúry Duchom Krista, o vytvorenie „novej kultúry, civilizácie lásky“, o ktorej tak často hovoril pápež sv. Ján Pavol II.

TRI ETAPY

V samom procese inkulturácie možno zjednodušene vymedziť tri etapy:

1. Prvá etapa si kladie za cieľ dosiahnuť prítomnosť kresťanského života a posolstva v danej kultúre.

Pre misionára to znamená poznávať a osvojovať si hodnoty danej kultúry, aby bol schopný preložiť posolstvo evanjelia tak, aby bolo zrozumiteľné

Snímka: archív

tým, ktorým je určené.

2. Druhá etapa je označovaná ako etapa transformácie.

Začína sa vtedy, keď je miestna cirkev schopná pochopiť jednotlivé prvky miestnej kultúry a keď je schopná vyjadrovať kresťanské posolstvo na rôznych úrovniach tejto kultúry.

3. Tretia etapa je charakterizovaná vytvorením nového miestneho spoločenstva s kultúrou svojho ľudu. Zároveň je však, vzhľadom na katolicitu (všeobecnosť) Cirkvi otvorené na celé ľudstvo.

Veľmi dôležitá je však skutočnosť, že inkulturácia neznamena len pokresťančenie kultúry, ale tiež jej poľudštenie, pretože inkulturácia evanjelia završuje danú kultúru a robí ju tým, čím by vlastne mala byť – pomáhať človeku, aby sa v rámci svojej kultúry stal v plnom zmysle slova človekom.

ZAMERANÉ NA VEĽKOMESTÁ

Už sme povedali, že inkulturácia je obojstranný dialogický proces, ktorý prebieha v dvoch smeroch: *ad extra* a *ad intra*.

Vzhľadom na proces inkulturácie *ad extra* je jej oblasťou celé pole ľudskej kultúry. Stretanie Cirkvi, posolstva radostnej zvesti s kultúrou sa deje na rovine ako spoločenskej, tak individuálnej. Cirkev sa tu ocitá v troch situáciách:

1. Sú to misie *ad gentes*, k národom, v krajinách, spoločenstvách, ktoré Krista a jeho radostnú zvesť ešte nepoznajú.

2. Pastoračná činnosť v kresťanských spoločenstvách, ktoré sú živé, vydávajú svedectvo viery.

3. Re-evanjelizácia a teda re-inkulturácia v skupinách, krajinách pôvodne kresťanských, kde celé skupiny pokresťaných stratili živý zmysel viery.

„Hranice medzi pastoráciou veriacich, re-evanjelizáciou a výslovne misionárskou činnosťou sa nedajú jednoznačne určiť a je nemysliteľné robiť medzi nimi bariéry alebo násilné rozdelenia,“ píše sv. Ján Pavol II. v encyklike *Redemptoris missio*.

Na druhej strane však misie *ad gentes* nemožno podhodnotiť, pretože vyplývajú zo samého príkazu Krista. V encyklike *Redemptoris missio* sa jasne píše: „V novoveku sa vyvíjala misijná činnosť prevažne v opustených oblastiach, ďaleko od civilizačných centier a v oblastiach, ktoré boli neprístupné kvôli komunikačným ťažkostiam, kvôli reči a podnebiu. Dnes sa očividne mení obraz misií *ad gentes*. Uprednostnenými miestami by sa mali stať veľkomestá, v ktorých vznikajú nové zvyky a životné štýly, nové formy kultúry a komunikácie, ktoré ovplyvňujú obyvateľstvo.“

V procese inkulturácie *ad intra* sa dajú rozoznať štyri základné oblasti, na ktoré poukazuje aj dekrét Druhého vatikánskeho koncilu o ekumenizme *Unitatis redintegratio*. Sú to liturgia, duchovnosť, teológia a disciplína. Podobne je to vyjadrené aj v tretej kapitole dekrétu Druhého vatikánskeho koncilu o misijnej činnosti Cirkvi *Ad gentes*.

K spomínaným štyrom oblastiam však ešte treba pripojiť piatu oblasť – inkulturáciu biblického textu a s ním súvisiacej Tradície.

PAVOL VANDŽURA, CM

Slovenský misionár je presvedčený, že nielen Európa, ale každý potrebuje reevanjizáciu

Dynamické, nič jednorazové

Keď sme začali pripravovať tento rozhovor, páter JAROSLAV JAŠŠO, CM, bol na Slovensku na dovolenke. Kým sa mu dovolenka skončila, zvolili ho za vizitátora Misijnej spoločnosti sv. Vincenta de Paul na Slovensku, ľudovo nazývanej vincentíni či lazaristi.

Sv. Filip Neri túžil ísť ako misionár do Indie. Cistercián, s ktorým sa radil, mu povedal: „Tvojou Indiou nech je Rím!“ Mali ste vy nejakú vysnivenú „Indiu“?

Veruže som mal. Bola to Bolívia. Keď som si v roku 1992 ako diakon prečítal list generálneho predstaveného z Ríma, v ktorom vyzýval členov Misijnej spoločnosti prihlásiť sa ako dobrovoľníci a pomôcť jednotlivým medzinárodným misiám, ktoré sme mali rozbehnuté vo svete, tak ma to veľmi oslovilo. Predstavení plánovali poslať ma na štúdiá, kde som mal aj pokračovať vo formácii, no mňa ten list tak oslovil, ba doslova ohúrilo, že som sa hneď rozhodol napísať list generálnemu predstavenému a ponúknuť svoju kandidatúru dobrovoľníka na misiu do Bolívie. S veľkým napätím som očakával odpoveď z Ríma, ktorá napokon po niekoľkých mesiacoch aj prišla. Generálny predstavený bol otvorený pre moje pôsobenie v Bolívii, no nechal posledné slovo na provinciála. Ten rozhodol, že bude lepšie, ak ešte zostanem na Slovensku.

Ako misionár ste pôsobili na Ukra-

Na ceste po farnostiach

jine, do zvolenia za provinciála vincentínov ste pôsobili v Hondurase. V čom sú odlišné misijné aktivity na Ukrajine a v Hondurase?

Z generálnej kúrie prišla priamo na náš provinciálát ponuka s prosbou rozbehnúť medzinárodnú misiu v Charkove na Ukrajine. Nášho generálneho predstaveného požiadal o to osobne miestny biskup. Ako Slováci sme si s Ukrajincami a ich mentalitou, či nazveme to kultúrou, bližší.

Na také malé Slovensko sme mali a aj máme značný počet misionárov z rôznych rehol'ných spoločností.

Stále viac a viac slovenských laikov sa zapája do misijného diela Cirkvi.

Celkom iné to je vo vzťahu k Hondurase, kde hovoríme o niekoľkých celkom odlišných kultúrach, lebo naša misia má na starosti predstaviteľov niekoľkých etnických skupín. Z nich najväčšia je garifunská komunita, ktorá má svoj jazyk, ktorý sa vôbec nepodobá na španielčinu, oficiálny jazyk v Hondurase.

Na Ukrajine môžeme hovoriť o určitej „stabilite“ kresťanského ná-

boženstva, či už pravoslávneho alebo katolíckeho, v Hondurase hovoríme v súvislosti s praktizovaním viery tamajších kresťanov dosť často aj o náboženskom synkretizme.

Bývalé európske krajiny Sovietskeho zväzu, ako aj Rusko samotné, sú špecifické v tom, že do nástupu komunistov boli kresťanské, no agresívna ateizácia zanechala hlbokú stopu v mysliach ľudí. Aká je tam teraz v tomto zmysle situácia?

Agresívna ateizácia možno zanechala nejakú stopu v mysliach ľudí v tom zmysle, že ich odučila chodiť na bohoslužby, no z mojej skromnej desaťročnej praxe pôsobenia na Ukrajine môžem povedať, že ukrajinská a ruská duša je veriaca a hľadájúca Boha.

Ako sa pozerá prevažne pravoslávne obyvateľstvo na rímskokatolíckeho misionára?

Pravoslávne obyvateľstvo, ktoré nepraktizuje svoju vieru a nezúčastňuje sa pravidelne na bohoslužbách, je to jedno. Aspoň takýto dojem som nadobudol za tých niekoľko rokov svojho pôsobenia na Ukrajine, hlavne v Charkove. Pokiaľ sme vystavali sociálne centrum, faru a kostol, tak sme bývali v paneláku a dosť často sme chodili aj v reverendách na parkovisko po auto. Reakcie ľudí neboli vôbec negatívne.

Čo je náročnejšie – rekristinizácia či kristinizácia?

Aj misia na Ukrajine, aj misia v Hondurase je o novej evanjelizácii, lebo kresťanstvo tam už má dlhšiu tradíciu. Myslím si, že veľmi dôležité je svedectvo osobného života.

Podľa oficiálnych štatistík sa až 97

» »

percent Hondurasanov hlási ku katolicizmu. Prečo sa teda Honduras považuje za misijné územie?

Tu je dôležitý uhol pohľadu a čo kto rozumie pod pojmom misijné územie. Pre nás vincentínov je to naša misia, ktorú máme na starosti. Povedal by som, že tu ide skôr bežnú pastoráciu, niečo podobné ako u nás na Slovensku, len s tým rozdielom, že v Hondurase je veľmi málo kňazov, preto má každá farnosť, ak chceme – misia, niekoľko desiatok komunít. Keďže kňaz tam nemôže byť každú nedeľu, tak sú to laici – delegáti Božieho slova, ktorí majú na starosti tieto komunity. Kňaz formuje týchto delegátov Božieho slova, ktorí sú zodpovední za komunity, a raz za daný čas tieto komunity osobne navštívi.

V Hondurase síce stále prevažuje rímskokatolícke náboženstvo, no počet členov Cirkvi klesá, zatiaľ čo počet členov protestantských cirkví rastie. V čom to tkvie?

V slabej príprave budúcich katolíkov. Veľmi tam chýba seriózna formácia. Katechétami sa stávajú ľudia, ktorí majú slabú katolícku výchovu. Keďže ich je nedostatok, tak sa často, ako sa hovorí, berie, čo, respektíve kto pride, a to bez hlbšej prípravy. Títo slabo vyškolení katechéti naučia to malo, čo vedia a ten, kto pristúpi k sviatostiam slabo pripravený, potom pri najmenšom „závane vetra zlyháva a, poviem to obrazne, prejde na inú stranu alebo sa nadchne pre inú skupinu.

Ďalšia príčina tkvie aj v tom, že protestantské cirkvi veľa nevyžadujú. Mnohé z nich by možno bolo lepšie nazvať sekty, no kladú dôraz na biblickú formáciu, čo možno v našich radoch chýba. Iné protestantské cirkvi a sekty si na začiatku „pastorácie“ kupujú veriacich prostredníctvom šatstva alebo dobročinných obedov, aby z nich neskôr postupne vytŕahovali takzvané desiatky.

Mám však aj takú skúsenosť, že mnohí akože katolíci, ktorí „prešli“ na druhú stranu, sa vrátili naspäť. Kult Panny Márie a svätých je v Latinskej Amerike veľmi rozšírený a keď zistili, že

protestanti či sektári tento kult nemajú a neprijímajú ho, tak tam mnohí prestali chodiť.

Odišli ste naplňať Kristov misijný prikaz do katolíckej krajiny. Koncilový dekrét o misijnej činnosti Cirkvi *Ad gentes* upozorňuje, že „misijná činnosť medzi národmi sa líši od pastorálnej činnosti, ako aj od podujatí v záujme obnovy kresťanskej jednoty“. Vaše poslanie v Hondurase je viac misionárske či pastoračné? Dá sa vôbec určiť hranica medzi týmito činnosťami?

Súčasťou nášho misionárskeho povolania v Hondurase je aj pastorácia. Je však veľmi potrebné najmä osobné svedectvo a modlitba, ako aj pastorácia v rámci normálnej štruktúry Cirkvi, ktorá tam je vybudovaná už po stáročia.

Neláka vás azda najkľasickejšia predstava misionárskej práce, to znamená pôsobenie v kresťanstvom „nedotknutom“ prostredí? V čom je špecifikum tohto misionárskeho pôsobenia?

V podstate ani nie, nelákala. Špecifikom nášho misionárskeho pôsobenia

v Hondurase, konkrétne na našej misii v Sangrelayi, je to, že sme konfrontovaní s multikulturálnym kresťanským svetom, ktorý je poznačený náboženským synkretizmom a veľkým vplyvom najrôznejších siekt.

Aj keď v Európe stále pripadá na jedného kňaza najmenej ľudí, Európa stráca vieru. Kde vidíte príčiny?

Hmm... Často ide aj o osobný život samotných kňazov, ktorí svojím životom nevydávajú presvedčivé svedectvo o Kristovi, pričom neraz sú aj oni poznačení konzumom. Mnohí si, žiaľ, možno pomýlili povolanie a vykonávajú ho skôr ako zamestnanie. U niektorých kňazov aj ochabla ich prvotná horlivosť.

Ďalšou príčinou je kríza rodiny, ktorá by mala byť prvou kresťanskou komunitou, čo, žiaľ, mnoho ráz nie je. Deti nevidia osobný príklad u svojich rodičov.

Mnohí kresťania vedú veľmi slabý sviatostný život, takmer absentuje vzťah k Svätému písmu a k modlitbe.

V zmysle už povedaného – do akej miery evanjelizácia Európy spadá pod pastorálnu činnosť a do akej mie-

ry pod misijnú? Nestáva sa Európa už misijným územím? Môžeme sa dočkať v Európe príchodu misionárov z Afriky, Latinskej Ameriky, Ázie...?

Každá evanjelizácia je niečo dynamické, nie je to nič jednorazové. Potrebujeme sa obnovovať vo viere, nanovo byť evanjelizovaní Ježišom Kristom a jeho Cirkvou. Nemôžeme byť ako samorasty. Potrebujeme spoločenstvo a sme súčasťou pastoračie Cirkvi. Každý kresťan má aj misijné poslanie, ak treba, musí ísť aj do „celého sveta“ evanjelizovať a zároveň byť evanjelizovaný tými druhými. Je to recipročný vzťah. Len tak môžeme zažiť vitálnu Cirkev, ktorá bude autentická a prítiaživá.

Európa potrebuje novú evanjelizáciu a nevidím v tom nijaký problém, keď ju budú reevanjelizovať aj misionári napríklad z Afriky alebo Latinskej Ameriky.

Slovensko sa počas komunistickej totality nemohlo plne a aktívne zúčastňovať na misijnom diele Cirkvi, hoci, paradoxne, na čele Kongregácie pre evanjelizáciu národov stál Slovák – kardinál Jozef Tomko. Po páde režimu sa však situácia, chvalabohu, zlepšila. Je slovenská duša „misionárska“?

Myslím si, že na také malé Slovensko sme mali a aj máme značný počet misionárov z rôznych rehoľných spoločenstiev. Dokonca poznám aj niekoľko diecéznych kňazov, ktorí boli alebo sú na misiách v Afrike. Stále viac slovenských laikov sa zapája do misijného diela. Aj naša kongregácia má laikov, ktorí sa pripravujú na misie.

Kristov misijný rozkaz sa netýka len kleru, ale každého z nás. Ako by mal laik 21. storočia naplňať Kristov misijný príkaz?

Aj laik, aj kňaz musia žiť svoje kresťanstvo a povolanie 24 hodín denne. Všetko má smerovať k oslave Boha a k jeho väčšej sláve! Solídna permanentná formácia, modlitba, štúdium Svätého písma a sviatostný život je neodmysliteľnou súčasťou života kresťanského laika a kňaza. Takto pripravení potom môžu čo najlepšie plniť Kristov misijný príkaz a on bude aj neodmysliteľnou súčasťou ich života.

*Za rozhovor ďakuje PAVOL PRIKRYL
(Snímky: archív CM)*

Vincentínsky denný tábor
2014

*deti od 7 do 14 rokov
sála Vincentínium*

2014

1. turnus: 1. - 4. júla (cena 16 €)
2. turnus: 7. - 11. júla (cena 20 €)

Seminár Misijnej spoločnosti
Farský úrad Bratislava - Prievoz

Prihlasuje sa iba na celý turnus!
Ďalší súrodenci majú zľavu!

Bližšie info a prihlášky v Predajni sv. Vincenta de Paul (na prízemí kostola)

Nadácia
Antona
Tunegu

Obohaťte svoju knižnicu o knihu **Čo je cisárovo, cisárovi**

9€

„Dajte cisárovi čo je cisárovo“. To je prvá časť odpovede Pána Ježiša na základnú otázku tých, čo nehľadali pravdivú odpoveď, ale chceli zámienku na obžalobu Majstra. Pokračovanie je nemenej dôležité: **„dajte Bohu, čo je Božie.“** Lebo nie je správne, ak si cisár nárokuje na niečo, čo je výsostne Božie.

Cena poštovného je 2,10 €

Objednajte si online: www.tunega.sk/objednavka

Spomienka spolupracovníka a priateľa pátra Šebastiána Laba, SJ, na jeho vzácny odkaz

Poznal ho každý, lebo miloval každého

Vo štvrtok 22. mája 2014 si Pán života a smrti povolal k sebe vo veku nedožitých 83 rokov pátra ŠEBASTIÁNA LABA, SJ.

S jezuitským pátrom Šebastiánom Labom som prežil doteraz väčšiu časť svojho života. Zoznámili sme sa v Ríme u pána biskupa Hnilicu v jeseni 1983, krátko po mojom príchode do Večného mesta, keď tu prišlo mnoho Slovákov, aby oslávili 20. výročie Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda.

Vždy dobrá nálada a humor pátra Laba bola priam nákazlivá a odvtedy sme ostali v stálom kontakte, písomnom, telefonickom i osobnom.

Šebastián Labo patrila v slovenskom exile určite k najznámejším Slovákom. Ja som bol vtedy seminarista, Janko Hnilica, brat otca biskupa Pavla, ktorých som spoznal krátko predtým, by povedal „zelenáč“.

SPOZA HRANICE

Druhým, možno rozhodujúcim momentom, bolo naše stretnutie v Mníchove v lete 1984. Tam vtedy bola akcia Katholikentag, čo bolo stretnutie nemeckých katolíkov. Manifestácie, konferencie, sväte omše, a pod. Totiž, cez letné prázdniny my seminaristi v Nepomucene, kde v rokoch 1963-1969 bol ako seminarista aj P. Šebastián, sme si museli nájsť miesto, kde ich strávime. A mne sa to podarilo práve u neho v Koblenzi, kde vtedy už roky fungovala filiálna kancelária Pro fratribus, organizácia na podporu prenasledovaných kresťanov vo Vy-

chodnej Európe, ktorú v roku 1969 založil otec biskup Pavol Hnilica, SJ. P. Šebastián Labo bol za nemeckú poľovicu zodpovedný. Do Mníchova vtedy prišiel aj otec biskup Pavol z Ríma

**Mám mocnú ochranu
v nebi, Pannu najmocnejšiu.**

**Tá mi naznačila:
„Zachránila som ťa, lebo
chcem, aby si sa vrátil
domov na Slovensko a tam
hovoril o mne, ako to roky
robiš tu v slobodnom svete.“**

a spoločne sme išli do Koblenzu.

Tam sme sa nemuseli dlho zdržovať, pretože pre pátra Šebastiána boli fixnými termínmi len vydania časopisu *Pro fratribus – Stimme der schweigenden Kirche* vychádzal štyrikrát do roka, a tak sme mohli spolu v trojici navštíviť viacerých našich nemeckých dobrodincov. Pán biskup Hnilica mal potom v pláne ísť z Frankfurtu lietadlom do Viedne, kde mal ďalšie stretnutia. Lietadlo sme, žiaľ, zmeškali, a tak sme išli v noci do Viedne autom. Všade ešte nebola autostráda, ale prišli sme šťastne. Na druhý deň sme sa vybrali pozrieť Bratislavu z druhej strany.

Hranice boli pre nás zatvorené, stála tam železná opona a ostnaté drôty. Videli sme aj Devín, žiaľ, len z druhej strany hraníc, z rakúskej. Tiež sme videli, ako ryby v Dunaji i v Morave si plávajú hore-dole, no ľudia bránia ľuďom v slobodnom pohybe....

P. Š. Labo odovzdáva pápežovi sv. Jánovi Pavlovi II. svoju knihu

Snímka: Pavol Demeš

Našťastie, je to dávna minulosť.

BEZPROSTREDNÝ

Toto bol taký intenzívny začiatok mojej spolupráce s otcom biskupom a pátrom Šebastiánom. Spájala nás modlitba za vlast' a apoštolát v prospech prenasledovaných bratov vo vlasti. Od tohto momentu som Šebkovi hovoril: „Som v твоjich službách!“ Na čo on replikoval: „V službách Božích, Janko, v Božích.“ A ja na to: „Ty v Božích a ja v твоjich.“

Jednou z jeho charakteristík bolo, že na ulici, a bolo jedno, v akom meste – v Ríme, v Koblenzi, Mníchove, Zürichu, Padove, Miláne, Bratislave, Prešove, v Levoči, vo Valaskej Belej či Trnave – každého musel pozdraviť: „Ako sa máte, ako sa máš? Kde sme sa už stretli? Alebo je to prvý raz? Tak to je preto, lebo naši strážni anjeli sa poznajú... Poznáte pána farára? Pekne ho pozdravte...“

Takéto dialógy viedol P. Šebastián hneď a okamžite na prvý raz s každým človekom.

MATIČKA, KDE SI?

V posledných 15-20 rokoch, bola jeho spoločníčkou na cestách Panna Mária Čenstochovská. Nevie, kto mu ten obraz dal, bola to taká mozaika z kamienkov nalepených na dreve, a tú nosil stále so sebou.

V jednej dopravnej kolízii mu zachránila nielen život, ale aj auto. Sám to opísal takto: „Jedného februárového podvečera, niekedy v roku 1995, pri prudkej snehovej búrke cestou z Košíc do Prešova, už blízko cieľa, som dostal šmyk iba pri 40-kilometrovej rýchlosti a bezmocne som sa otočil do protismeru. Stačil som iba mocne skríknúť na moju stálu sprievodkyňu, ikonu, Božej Matky Čenstochovskej, „sedela vedľa mňa na sedadle: „Matička Božia, kde si?“ A bola pri mne. Moje auto sa síce otočilo do protismeru, no našťastie nič nešlo ani vedľa, ani za mnou. Auto ne-“

» »

zletelo do priekopy, ale ako magnet sa zachytilo zadnými kolesami o kilometrovník. Ten zostal pochopiteľne trochu naklonený, ale ja som mohol, síce málo otrasený, pokojne a celý vyjsť z auta. A auto vôbec nebolo poškodené. Matička nebeská, vďaka ti!“

Bola to síce prvá autonehoda pátra Šebastiána na Slovensku, ale v poradí už jeho tretia, lebo v Nemecku predtým „absolvoval“ dve – aj s následným pobytom v nemocnici. Po jednej z nich povedal: „Auto rozbité, šofér odvezený do nemocnice.“ Právnik, ktorý mal na starosti poistenie, sa pýtal spolupracovníka: „Ako to ten páter prežil? Neuveriteľné!“ Páter Šebastián ešte v nemocnici reagoval: „Pán doktor, mám mocnú ochranu v nebi, Pannu najmocnejšiu. Tá mi naznačila: ‚Zachránila som ťa, lebo chcem, aby si sa ešte vrátil domov na Slovensko, a tam tiež hovoril o mne, ako to roky robíš tu, v slobodnom svete.‘“

KNIHY AKO ODMENA

Zaujímavá bola aj dohra po nehode pri Prešove. Páter Šebastián zastavoval riedko prechádzajúce autá, zastavilo mu až desiate. Vystúpili z neho štyria mladí zdatní muži. Hneď sa dali do práce. Jeden z nich zastavil prichádzajúcu aviu, ktorá ochotne „tieni-la“, a druhý mladík pátrovo auto vytiahol späť na cestu. Páter Šebastián neopakovateľným spôsobom dorozprával príbeh so šťastným koncom: „Srdečne som im povedal: ‚Chlapci,

Zľava: Ján Košiar, Ján Hnilica, P. Š. Labo, otec biskup Pavol Hnilica, P. Ján Ďurica, SJ

ďakujem vám veľmi pekne, neviem ako sa vám odmeniť. Nie som taký silák ako vy, ja pracujem v inej oblasti, s Božím slovom a s perom, a tak vám dám aspoň z výsledku mojej práce, z mojich kníh. Na moje milé prekvapenie, jeden z nich, naradostený zvolal: ‚Duchovný otče, ja vás poznám spod Kalvárie a mám aj vašu knihu Zabijem pastiera o atentáte na pápeža, dala mi ju babka. Dal som každému knihu či dve a srdečne sme sa rozlúčili a ja som mohol pokračovať s vďakou k Božej Matke do nášho exercičného domu v Prešove.‘“

TO MUŠEL BYC ON

Táto udalosť musí byť s najväčšou pravdepodobnosťou v Prešove veľmi známa, lebo v piatok 23. mája 2014,

na druhý deň po smrti pátra Šebastiána, po mojej prvej svätej omši za neho u sestier z Congregatio Jesu v Bratislave, mi jeden Prešovčan povedal: „Veľmi dobre poznám tú historku. Jeden známy mi vtedy dal knihu o druhej návšteve Svätého Otca Jána Pavla II. Apoštol národov XX. storočia. Ja som sa ho spýtal, odkiaľ ju má.

A on na to: ‚Ta jeden dzedo mi vešol do drahý, šnehu všadzi pulno, dostal šmyk, rucilo ho do prikopy, ta sme ho vycahli. To mušiel byc on, Šebastian, bo nam dal das dvacec z totych knížkoch.‘“

Tieto dve rozprávania sa líšia len v počte kníh... Svedčia však o tom, že P. Šebastián mal veľké a štedré srdce. Mnoho z kníh rozdal, aby sa posolstvo Svätého Otca svätého Jána Pavla II., lebo to je hlavná téma skoro všetkých jeho kníh, čím viac širilo.

Spomienka na teba, milý Šebko, mi určite bude povzbudením vo všetkých chvíľach života. Dobrých i slabších. Šebko môj!

Veľké Pán Boh zaplať za dar tvojho života!

JÁN KOŠIAR

Kto bol páter Labo

Páter Šebastián Labo, SJ, pochádzal z obce Valaská Belá (okr. Prievidza), kde sa narodil 19. júna 1931. V roku 1951 zmaturoval na Slovenskom gymnáziu v Kláštore pod Znievom. Na Slovenskej univerzite v Bratislave študoval archívniectvo a historické vedy. V rokoch 1956–1963 pracoval v Bratislave, a to v Štátnom slovenskom ústrednom archíve.

Keď v ňom dozrela túžba stať sa kňazom, kvôli jej splneniu musel emigrovať. V Ríme na Pápežskej Lateránskej univerzite študoval filozofiu a teológiu a dňa 1. marca 1969 ho biskup Pavol Hnilica, SJ, vysvätil za kňaza. Potom vstúpil k jezuitom a stal sa blízkym spolupracovníkom biskupa P. Hnilicu v jeho diele Pro fratribus, ktorého zameraním bolo pomáhať prenasledovaným kresťanom v komunistických krajinách.

V roku 1971 v nemeckom Koblenzi začal vydávať časopis Pro fratribus – Stimme der schweigenden Kirche. Na literárnom poli sa stal známym svojou knihou Zabijem pastiera, ktorá vyšla najprv po nemecky (Das Attentat auf den Papst) v roku 1982, neskôr v ďalších siedmich jazykoch.

Popri vyše tridsaťročnej redaktorskej práci a rozsiahlej kazateľskej činnosti v Nemecku, Rakúsku, Taliansku,

Apoštolský nuncius na Slovensku Mario Giordana požehnáva pátra Š. Laba

Švajčiarsku a Luxembursku, kde sa prihovril bezmála miliónu veriacich, je autorom dvadsiatich kníh, najmä o apoštolských cestách pápežov, dnes už svätého Jána Pavla II. a žijúceho emeritného pápeža Benedikta XVI.

Dňa 11. decembra 2007 udelila Trnavská univerzita Šebastiánovi Labovi titul Doctor Honoris Causa. Je čestným občanom rodnej obce a laureátom štátneho vyznamenania Pribinov kríž, ktoré mu udelil prezident Ivan Gašparovič. Dlhé roky žil a pôsobil aj na území Trnavskej arcidiecézy.

-red-/TK KBS

Nad knihou T. Janovica *Jajkele sa rozpráva s Bohom a ďalšie aforizmy o ľudskej krehkosti*

Láska je tvorba

TOMÁŠA JANOVICA asi netreba zvlášť predstavovať. **Spisovateľ, novinár, textár, básnik, autor rozhlasových, televíznych a divadelných hier, literatúry pre deti a mládež a výborný aforista. Práve v týchto dňoch mu vyšla knižočka *Jajkele sa rozpráva s Bohom* s podtitulom *a ďalšie aforizmy o ľudskej krehkosti*.**

Hned' na začiatku chcem povedať, že milujem židovský humor. Nie humor o Židoch, ale židovský humor. Je inteligentný, málokedy vulgárny (ak vôbec), ako hovorí Groucho Marx, je to „rozum, ktorý sa zbláznil“. Vystihuje charakteristické črty Židov a prostredie, v ktorom žili. Neraz ide o úsmevné príbehy, ktoré zábavným spôsobom ukazujú pohľad na život Židov a ich cestu históriou.

A navyše – židovský humor je pedagogický nástroj s jedinečnou účinnosťou, pretože na dobrý vtíp či historku sa ťažko zabúda, dokresľuje totiž nedopovedané, a preto má aj značný výchovný dopad.

Židia boli donútení uvedomiť si vlastné „ja“ odo dňa, keď ich Mojžiš varoval, aby prijímali a vnímali každý skutok s patričnou dávkou zbožnosti, a tak sa pripravovali na účet, ktoré im zaň nebesia uložia. Barónka Karen Blixenová, ktorá svoje diela písala pod pseudonymom Isak Dinesen, povedala, že „všetky útrapy sa dajú znieť, keď z nich urobíš historku“. Špeciálny bucket židovskému humoru dodávajú práve útrapy židovského národa a jeho pohľad na ne. Ako hovorí Leo Rosten, je to „vítazstvo mozgu nad strachom“. Gogol'ovsky povedané – smiech cez slzy. Skoro by sa dalo povedať, že je to akýsi slovník človekovho vnútra.

A preto nás neprekvapí, že veľa židovských vtipov a historiek zosmiešňuje – Židov. Potvrďuje to aj Tomáš Janovic, keď v svojej najnovšej knižke hovorí: „Múdry Žid si utáhuje zo mňa tak, že si utáhuje zo seba.“ Vlastná analýza totiž vedie k poznaniu, najmä vlastného vnútra, a tak začal humor slúžiť Židom aj ako akási kompenzácia za utrpenie.

Preto je prirodzené, že židovské nazeranie na svet a na seba samých sa muselo zákonite preniesť aj do modlitby. No nielen do nej, ale aj do historiek týkajúcich sa modlitieb a vzťahu k Bohu. Zvlášť v židovskom humore nejde

o robenie si žartov z posvätných vecí, ale skôr je to svojská filozofia, ktorá prezrádza úprimnosť a dôveru.

A také sú aj aforizmy Tomáša Janovica. Jeho imaginárny Jajkele svojimi otázkami či postrehmi nielen vyvoláva úsmev, ale ich nečakaná pointa nás vedie k zamysleniu. Ak nás Jajkele privíta v knižke pozdravom, urobí to svojsky: „Keď vojde zlo, povie: ‚Dobrý deň, som dobro.‘ Keď vojde dobro, povie iba: ‚Dobrý deň.‘“ A keďže Jajkele vie, že „zo všetkých otcov má najlepšie nervy Boh“, predstupuje pred Boží majestáť priam s dôverou dieťaťa a nehanbí sa dávať Najvyššiemu otázky, ktoré môže dať len dieťa: „Páne, ako je to možné? Si najpopulárnejší, hoci si nikdy nebol v televízii.“ A hoci „nie sme analfabeti, aby sme rešpektovali nepísané zákony“, Jajkele vidí disproporciu medzi písanými zákonmi a realitou: „Mojžiš bol veľký prognostik. Spísal všetko podstatné, čo sa nebude dodržiavať.“ Keďže si uvedomuje, že Desatoro je dôležité, no len s námahou plniteľné, neváha sa pri jeho čítaní spýtať: „Páne, nemáš pre mňa lepší džob, ako byť človekom?“ Prirodzene, že Boh nenechá Jajkeleho

bez odpovede: „Tebou sa nezačína a nekončí svet. Dokonca tebou sa nezačínaš a nekončíš ani ty.“ A tak si Jajkele len povzdychne: „Tebe je ľahko, Páne. Nemusíš pohnúť prstom, a si nesmrteľný.“

Nie, Jajkele nevyčíta, len konštatuje. Tak, ako konštatuje, že „Ježiš nebol in, hoci nad ním viselo INRI“. Tu možno vycítiť istú výčitku voči svetu. Napokon, Jajkele to aj naznačuje: „Láska je tvorba. Nenávisť iba remeslo.“ No a k tvorbe treba talent, ale „byť talentovaný je väčšie utrpenie, ako byť bez talentu“.

Isto, na takýto dialóg treba mať ozajstnú vieru. Ale aj odvahu. „Je odvaha slušných a odvaha neslušných. Na ktorú odvahu treba viac odvahy?“ dumá Jajkele. A keďže vie, že „byť spokojný je trvalejšia hodnota ako byť šťastný“, s odvahou sebe vlastnou prosí: „Páne, zbav ma tých, čo sú zlí z pomsty, ale aj tých, čo sú z pomsty dobrí.“ Jajkele totiž vie, že „keď ubúda oviec, ubúda aj vlkov. Keď ubúda múdrych, pribúda hlúpych“.

A ako správny Žid, tak aj Jajkele glosoje manželku: „Moja žena otvorí ústa a ja už plačem pri Múre nárokov.“ No niet sa mu čo diviť, pretože „Sára, ty si si nevedela vybrať, ani keď mali v obchode len jeden druh syra“.

Práve takéto nuansy dodávajú Janovicovým sentenciám tu správnu „šťavu“ židovského myslenia a nazerania na svet, a tak ho robia ľahšie prijateľným, aj keď trochu „smutnokrásnym“.

A práve trochu z tej krásy vniesol do knižky aj Miroslav Cipár. Jeho karikatúry neplnia len ilustračnú funkciu, ale doťahujú myšlienky, miestami ich posúvajú k ďalším pointám. No základná pointa knižky sa nemení: ponúknuť krehký pohľad na veci a vzťahy, ktoré možno už mnohým z nás zovšedneli. Lebo život nie je, ako hovorí Jajkele, „trocha sa narodiť, trocha si požiť a potom trocha zomrieť“. Podľa neho je tajomnejší: „Medzi tým, čo bolo, a tým, čo bude, rozprestiera sa veľká neznáma krajina – to, čo je.“

Takže keď sa budete lúčiť s Jajkelem slovami: „Dovidenia v lepších časoch“, nebuďte prekvapení, ak vám odpovie: „Ja by som mohol aj skôr.“

A tým, ktorým to „nevonia“, Jajkele odkazuje: „Keď sa pohoršíš, tak si pohoršíš.“

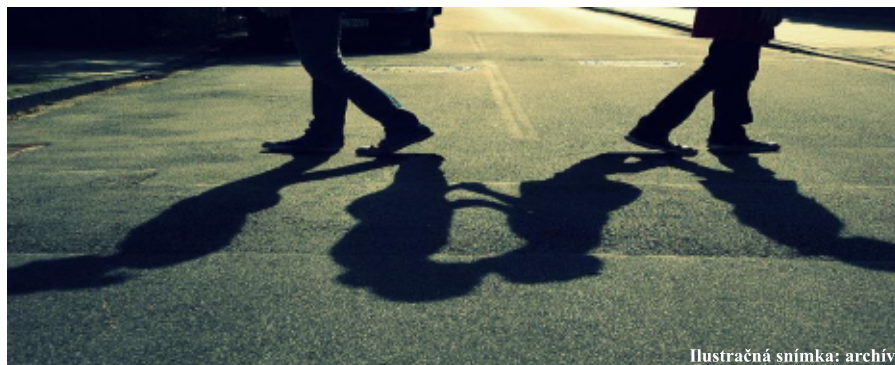
PAVOL PRIKRYL

Tomáš Janovic: Jajkele sa rozpráva s Bohom a ďalšie aforizmy o ľudskej krehkosti, Karmelitánske nakladateľstvo, Bratislava, 2014

Dokument s katolíckym pohľadom na homosexualitu

Tretia cesta

V USA nakrútili veľmi zaujímavý dokumentárny film s názvom *The Third Way, Tretia cesta*. Predstavuje kresťanskú lásku ako tretiu cestu v kontroverziách týkajúcich sa homosexuality.

Tridsaťosemminútový dokumentárny film režíroval John Andrew O'Rourke, ktorý pracuje pre Blackstone Films v Indiane.

John Hollowell, kňaz arcidiecézy Indianapolis, sa postaral produkciu. Počas pastoračného pôsobenia sa mu dostali do rúk eseje, svedectvá, ktoré napísali veriaci katolíci s homosexuálnou orientáciou. „Uvedomil som si, že tieto príbehy treba posunúť na obrazovku, pretože dnes už eseje číta veľmi málo ľudí,” vysvetlil dôvody vzniku filmu.

Film rozpráva o katolíkoch s homosexuálnou orientáciou a je sprevádzaný komentármi predstaviteľov a členov Katolíckej cirkvi, napríklad postrehmi sestry Heleny Burnsovej a Chrisa Stefanicka. Katolíci a katolícky pociťujúci homosexuálnu príťažlivosť hovoria vo filme o svojej viere a svojich životoch. Niektorí rozprávajú o svojich ťažkostiach pri dospievaní, o tom, ako sa cítili odlišní, zažívali samotu alebo výsmech svojich spolužiakov. Ďalší si spomínajú na svoju zložitú minulosť poznačenú rodičovským nepochopením alebo sexuálnym zneužitím.

„Od ľudí pociťujúcich príťažlivosť k osobám rovnakého pohlavia sa nevyžaduje nič iné ako od heterosexuálov,” hovorí v dokumente Dávid a dodáva: „Sme povolaní k čistote, každý z nás.”

Melinda, konvertitka na katolícku vieru, hovorí, ako sa vzdala homosexuálneho vzťahu, keď sa rozhodla vstúpiť do Katolíckej cirkvi: „Vedela som, že ak sa stanem katolíčkou, homosexuálna záležitosť bude musieť prestať. A tak som povedala Bohu, že je to tak dobre, pretože som našla zalúbenie v mojom Stvo-

riteľovi. Moja identita a môj vzťah s Bohom boli zrazu dôležitejšie ako moja identita a môj vzťah s mojou priateľkou.”

Michael Schmitz, kňaz michiganskej diecézy Duluth, vysvetlil, že vo filme ide katolicizmus vlastnou cestou – odmieta odsudzovanie homosexuálov, ale aj schvaľovanie homosexuálnych aktivít: „Určite voči vám nepociťujeme nenávisť, ani nešírime odsudzovanie či strach, nechceme vás izolovať. Zároveň nemôžeme prijať všetko, čo chcete. A tak si chceme zvoliť tretiu cestu. Tá tretia cesta je láska. Chceme vás milovať.” M. Schmitz zdôraznil, že Cirkev odsudzuje každú nespravodlivú diskrimináciu a šikanovanie: „Cirkev to hovorí veľmi, veľmi jasne. Všetci muži a ženy, ktorí pociťujú príťažlivosť k tomu istému pohlaviu, si zaslúžia úctu, patrí im dôstojnosť a rešpekt!”

J. Hollowell povedal spravodajskej agentúre CNA, že cieľom filmu bolo „porozprávať príbehy ľudí, ktorí zažívajú sexuálnu príťažlivosť k rovnakému pohlaviu, a napriek tomu nachádzajú veľkú útechu v učení Katolíckej cirkvi na túto tému”.

Pomocný biskup Indianapolisu Mons. Christopher Coyne poskytol realizačnému tímu svoje poradenstvo. Film zároveň podporil aj kňaz Paul Check z Courage apostolate, ktorý sa v Spojených štátoch venuje katolíkom so sexuálnou príťažlivosťou k rovnakému pohlaviu.

Film si môžete pozrieť na webovej stránke spoločnosti Blackstone Films www.blackstonefilms.org.

-red-/TK KBS

Ako to je?

Medzi ľuďmi koluje e-mail, ktorý oznamuje, že film *Corpus Christi* má prísť do kín tento rok v júni až auguste. Film má zobrazovať Ježiša a jeho učeníkov ako homosexuálov. Odosielateľ e-mailu vyzyvá, aby sa zabránilo uvedeniu filmu na Slovensku.

V roku 1997 napísal Terrence McNally divadelnú hru *Corpus Christi*, ktorej dej sa odohráva v texaskom meste Corpus Christi v päťdesiatych rokoch minulého storočia. Kristus a apoštoli sú v hre ako homosexuáli. Skrátka – hnus.

Hru uviedli v roku 1998 v New Yorku, kvôli protestom ju rýchlo stiahli.

V roku 1997 producenti Gerard Mordillat a Jerome Prieur nakrútili 12-dielny dokument s názvom *Corpus Christi*. Film skúma historickú postavu Ježiša, v žiadnom prípade ho nezobrazuje ako homosexuála. Hoci tu neexistujú súvislosti s McNallyho hrou, približne od roku 2000 sa spustila vlna mailových protestov proti uvedeniu filmu *Corpus Christi*, aj napriek tomu, že v tom čase film nebol ani indexovaný v internetovej databáze filmov Internet Movie Database (IMDb).

Silná vlna e-mailových protestov proti filmu *Corpus Christi* sa spustila v roku 2009, hoci vtedy IMDb neuvádzala film s týmto názvom.

V roku 2011 bol nakrútený film *Corpus Christi: Hra s vykúpením*, ktorý je rovnaký hnus ako McNallyho hra; je to film o jeho hre. V IMDb ho indexovali v roku 2012. Opäť sa opäť spustila vlna mailových protestov, avšak stále s tým istým textom, zmenil sa len dátum uvedenia filmu do kín.

Začala sa aj obrana bohorúhačských diel. Anti-kresťanskí „demokrati“ začali hrať so slobodou prejavu (sic!). Objavili sa zosmiešňujúce reakcie, že kresťania prorocky protestovali v roku 2009 proti filmu, ktorý vznikol až v roku 2011.

Proti uvedeniu filmu *Corpus Christi: Hra s vykúpením* treba jednoznačne protestovať.

Na druhej strane je otázne, či sa má film naozaj objaviť v kinách, kedy a kde. Zo spomínaného e-mailu sa totiž nedá zistiť, kto je jeho autor, ani kedy bol napísaný. Navyše anglický originál nespomína uvedenie filmu na Slovensku, čo prekladateľovi zjavne ušlo.

A tak sa tu natiskajú otázky: Nechcel autor e-mailu zosmiešniť kresťanov? Ak nie, prečo e-mail v podstate s rovnakým textom koluje už niekoľko rokov?

Buďte teda opatrní ako hady... (Mt 10,16)

PAVOL PRIKRYL

**Mat'
posledných
päť dolárov,
tri dám
do reklamy**

Henry Ford

**Mat' posledné
peniaze,
objednám si**

VOX

Predplatné aj zadarmo!!!

**Ak si zakúpite zájazd
od ktorejkoľvek slovenskej cestovnej kancelárie
a uhradíte ho za nezmenenú cenu
cez Cestovnú kanceláriu Desirea,
získate celoročné predplatné
časopisu **VOX** zadarmo.**

Pri platbe stačí uviesť, že máte záujem aj o VOX

Desirea, s. r. o.
Háľková 1, 831 03 Bratislava

www.desirea.sk
www.edovolenky.sk
www.dobredovolenky.sk

mobil : +421 904 881 999
tel. /fax: +421 2 44 888 999
info@desirea.sk

**Objednajte si
dvojtyždenník o náboženstve a kultúre**

VOX

**Celý ročník
si môžete objednať**

kedykoľvek v priebehu roka.

Neprídete tak nielen o jednotlivé čísla, ale ani o prílohy.

**Ročné predplatné je 10 eur,
polročné 6 eur.**

**Pozor! Zmena čísla bankového konta:
SK20 0200 0000 0075 1694 9112**

**Do správy pre prijímateľa kvôli identifikácii platby
uved'te
priezvisko a adresu**

VOX

**Dvojtyždenník o náboženstve
a kultúre**

Vydáva Občianske združenie

Vox In Deserto

Sídlo OZ ViD a adresa redakcie:

Dvojkřížna 4, 821 07 Bratislava

ISSN 1339-3634

Vychádza dvojtyždenne v pdf podobe.

Predplatné si je možné objednať
e-mailom alebo telefonicky:

vox@prikryl.sk

+421 915 793 811

Číslo bankového konta:

IBAN: SK20 0200 0000 0075 1694 9112

BIC: SUBASKBX

Šéfredaktor: Pavol Prikryl

tel. +421 915 793 811,

e-mail: vox@prikryl.sk,

prikryl62@gmail.com